

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYSIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL UAB „BITĖ LIETUVA“ 2020 M. RUGPJŪČIO 18 D. „MOTYVUOTO PRAŠYMO DĖL
RADIJO DAŽNIŲ (KANALŲ) NUOMOS TARP UAB „BITĖ LIETUVA“ IR SIA
CENTURIA IR JOS LIETUVOS FILIALO“**

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERI) 57 straipsniu, Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 1V-854 „Dėl Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Taisyklės) 70 punktu, 72.1 papunkčiu, atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas, (toliau – Kodeksas) 45 – 47 straipsnius ir įvertinęs UAB „Bitė Lietuva“ (kodas 110688998) (toliau – Bitė) 2020 m. rugpjūčio 18 d. „Motyvuotą prašymą dėl radijo dažnių (kanalų) nuomos patvirtinimo tarp UAB „Bitė Lietuva“ ir SIA Centuria Lietuvos filialo“ (toliau – Prašymas), ir Latvijos bendrovės SIA Centuria (registracijos kodas 40203227548) ir jos Lietuvos filialo (kodas 305281764) (toliau – BĮ), 2020 m. rugpjūčio 17 d. sutikimą dėl radijo dažnių (kanalų) nuomos (toliau – Sutikimas), taip pat Telia Lietuva, AB (toliau – Telia) 2020 m. lapkričio 23 d. raštą Nr. 2020-03388 „Dėl viešų konsultacijų dėl UAB „Tele2“ ir UAB „Bitė Lietuva“ radijo dažnių (kanalų) nuomos“ bei Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2020 m. lapkričio 24 d. raštą Nr. (2.11-33)6V-1646 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos paskelbtos viešosios konsultacijos dėl radijo dažnių (kanalų) nuomos“:

1. N u s t a č i a u, kad:

1.1. Bitė, remdamasi ERI 57 straipsniu, 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiamečių radijo spektro politikos programa, (toliau – Spektro sprendimas) 6 straipsnio 8 dalimi ir Taisyklių 70 punktu, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) prašo patvirtinti radijo dažnių (kanalų), nurodytų šio įsakymo 3 punkte, nuomą BĮ šio įsakymo 3 punkte nurodytiems terminams.

1.2. Bitė prašo patvirtinti šių radijo dažnių (kanalų) nuomą:

1.2.1. 791–801 MHz ir 832–842 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (2013 m. lapkričio 26 d. leidimas Nr. (11.13) 13R-0109) – iki 2030 m. liepos 1 d.;

1.2.2. 880,1–891,7 MHz ir 925,1–936,7 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1760–1785 MHz ir 1855–1880 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (2016 m. liepos 11 d. leidimas Nr. (11.13) 13R-0151) – iki 2032 m. spalio 31 d.;

1.2.3. 1920,3–1940,1 MHz ir 2110,3–2130,1 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (2016 m. sausio 19 d. leidimas Nr. (11.13) 13R-0146) – iki 2026 m. vasario 28 d.;

1.2.4. 2540–2560 MHz ir 2660–2680 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (2012 m. rugpjūčio 29 d. leidimas Nr. (11.13) 13R-0068) – iki 2027 m. rugpjūčio 29 d.

1.3. BĮ Sutikime nurodo, kad sutinka išsinuomoti šio įsakymo 1.2 papunktyje nurodytus radijo dažnius (kanalus), o nuoma BĮ suteikiama teisė naudoti šio įsakymo 1.2 papunktyje nurodytuose leidimuose (toliau – Leidimai) nurodytus radijo dažnius (kanalus), kuri apima teisę siųsti ir priimti radijo signalus Leidimuose nurodytais radijo dažniais (kanalais), taip teikiant radijo prieigos tinklą (angl. *Radio Access Network*) (toliau – RAN) paslaugas Bitė, bei sujungti radijo dažnius (kanalus) su UAB „Tele2“ (toliau – Tele2) radijo dažniais (kanalais), teikiant RAN paslaugas abiem operatoriams iš karto naudojamo radijo spektro. BĮ Sutikime taip pat nurodo, kad šis sutikimas negali būti aiškinamas kaip BĮ sutikimas perimti Leidimuose nurodytus radijo dažnius (kanalus) BĮ vardu, kad

būtų panaikinami Leidimai Bitė vardu, tai yra Bitė lieka Leidimuose nurodytų radijo dažnių (kanalų) naudotoju.

1.4. Bitė Prašyme teigia, kad leidus išnuomoti BĮ šio įsakymo 3 punkte nurodytus radijo dažnius (kanalus), jai būtų suteikta teisė naudoti Leidimuose nurodytus radijo dažnius (kanalus), kuri apima teisę siųsti ir priimti radijo signalus Leidimuose nurodytais radijo dažniais (kanalais), kartu teikiant RAN paslaugas Bitei ir Tele2.

1.5. Bitė nurodo, kad visą nuomos laikotarpį ji prisiima visą atsakomybę už radijo dažnių (kanalų), nurodytų Leidimuose, sąlygų, laikymąsi bei vykdymą ir lieka atsakinga už naudojant Leidimuose nurodytus radijo dažnius (kanalus) vykdomą viešąją elektroninių ryšių veiklą. Bitė taip pat lieka atsakinga už pareigų ir prievolių, numatytų ERĮ, vykdymą, kurios nustatytos viešųjų ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių paslaugų teikėjams, o BĮ bus atsakinga už pareigų vykdymą, kurios numatytos ERĮ tinklų ir paslaugų teikėjams.

1.6. Bitė Prašyme nurodo, kad 2019 m. birželio 3 d. pasirašė susitarimą, pagal kurį Tele2 ir Bitė įsteigė bendrai valdomą įmonę – BĮ, kuri atsakinga už Projekto Century vykdymą. Susitarimu Tele2 ir Bitė siekia sujungti dabartinius savo tinklus į bendrą RAN tinklą, kuris bus naudojamas GSM, UMTS ir LTE paslaugoms bei 5G tinklo steigimui, vystymui ir paslaugoms, kuri Lietuvoje valdytų BĮ ir tuo pačiu teiktų RAN paslaugas Tele2 ir Bitė, o pastarieji sujungę BĮ valdomą bendrą RAN tinklą su savo atskirai valdomais pagrindiniais tinklais (angl. *Core network*) (toliau – CORE), sudarytų atskirus viešųjų elektroninių ryšių tinklus, kurių pagrindu teiktų paslaugą galutiniams vartotojams.

1.7. Bitė Prašyme patvirtina, kad Prašymu Bitė neprašo perleisti jos naudojamų radijo dažnių (kanalų), nurodytų Leidimuose, BĮ ir neprašo panaikinti Leidimų, išduotų jos vardu. Su Prašymu pateikiamas BĮ sutikimas dėl radijo dažnių (kanalų), nurodytų Leidimuose, nuomos jokių būdų negali būti aiškinamas kaip BĮ sutikimas perimti radijo dažnius (kanalus), nurodytus Leidimuose BĮ vardu taip, kad būtų panaikinami Bitė išduoti Leidimai.

1.8. 2020 m. birželio 5 d. Tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. (1.9E) 1V-592 Bitei, atsižvelgiant į jos 2020 m. sausio 22 d. prašymą, vietoje teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 1920,3–1940,1 MHz ir 2110,3–2130,1 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (2016 m. sausio 19 d. leidimas Nr. (11.13) 13R-0146), buvo suteikta teisė naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 1920–1940 MHz ir 2110–2130 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (2020 m. liepos 16 d. leidimas Nr. 13R-0175).

2. K o n s t a t u o j u, kad:

2.1. Vadovaujantis ERĮ 57 straipsniu asmuo turi teisę kitam asmeniui Tarnybos nustatyta tvarka ir sąlygomis perleisti, įskaitant laikiną teisės naudoti elektroninių ryšių išteklius perleidimą, teisę naudoti jam skirtus elektroninių ryšių išteklius, išskyrus teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), kurių paskirtis – radijo ir (arba) televizijos programų transliavimas (retransliavimas).

2.2. Spektro sprendimo 6 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad „Valstybės narės leidžia perduoti arba nuomoti radijo spektro naudojimo teises šiose suderintose dažnių juostose: 790–862 MHz, 880–915 MHz, 925–960 MHz, 1 710–1 785 MHz, 1 805–1 880 MHz, 1 900–1 980 MHz, 2 010–2 025 MHz, 2 110–2 170 MHz, 2,5–2,69 GHz ir 3,4–3,8 GHz“.

2.3. Vadovaujantis Taisyklių 70 punktu, radijo dažnių (kanalų) naudotojas, norėdamas perleisti teisę naudoti jam skirtus radijo dažnius (kanalus) kitam asmeniui, ne vėliau kaip prieš 60 dienų iki teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) termino pabaigos, turi pateikti Tarnybai motyvuotą prašymą. Kartu su prašymu turi būti pateiktas asmens, kuriam prašoma perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), sutikimas.

2.4. Bitė pateikė Prašymą anksčiau kaip prieš 60 dienų iki teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) termino pabaigos, pateiktas Prašymas yra motyvuotas, o kartu su juo pateiktas asmens, kuriam prašoma laikinai perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) – BĮ, sutikimas.

2.5. Vadovaujantis Taisyklių 72 punktu, Tarnyba išnagrinėja prašymą ir Viešo konsultavimosi taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 1V-295 „Dėl Viešo konsultavimosi taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka konsultuojasi dėl sprendimo, kuriuo leidžiama perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) kitam asmeniui arba priima motyvuotą

sprendimą atsisakyti leisti perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) kitam asmeniui, jeigu nustatomos Taisyklių 72.2.1 – 72.2.4 papunkčiuose nurodytos aplinkybės.

2.6. Tarnyba, išnagrinėjusi Prašymą, siekdama įvertinti, ar teisės naudoti Prašyme nurodytus radijo dažnius (kanalus) laikinas perleidimas BĮ juos naudoti (toliau – Perleidimas) gali turėti neigiamos įtakos elektroninių ryšių paslaugų teikimo rinkai ir (ar) ženkliai pablogti konkurencijos sąlygas, atliko išsamų tyrimą.

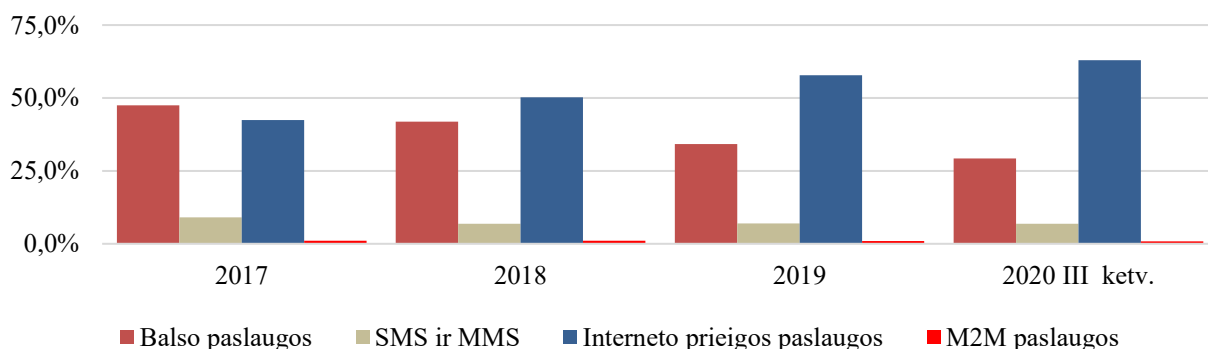
1. Esamos padėties elektroninių ryšių rinkoje vertinimas

1.1. Rinkos struktūra

(1) Analizuojant Perleidimo poveikį elektroninių ryšių sektoriui, visų pirma analizuotina esama konkurencinė situacija rinkose, apžvelgtina rinkos dinamika ir įvertintini jos pokyčiai ateityje. Lietuvos Respublikoje elektroninių ryšių paslaugos daugiausia yra teikiamos fiksuotojo ryšio tinklais ir judriojo ryšio tinklais (elektroninių ryšių paslaugos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, nėra nei itin išvystytos, nei populiarios). Tam tikrais atvejais elektroninių ryšių paslaugos, teikiamos fiksuotojo ryšio tinklais ir judriojo ryšio tinklais, galutinio paslaugų gavėjo atžvilgiu tarpusavyje gali būti pakeičiamos, taip pat šiais skirtingais tinklais teikiamos paslaugos technologškai apjungiamos (pvz.,– Telia teikiant hibridinio interneto prieigos paslaugas). Tačiau atsižvelgiant į 2019 m. užbaigtų Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos masinės rinkos produktams fiksuotoje vietoje rinkos tyrimuose atliktą elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų skirtingo tipo tinklais, tarpusavio pakeičiamumo vartotojų atžvilgiu analizę, laikytina, kad elektroninių ryšių paslaugos, teikiamos fiksuotojo ryšio tinklais ir elektroninių ryšių paslaugos, teikiamos judriojo ryšio tinklais, tarpusavyje nėra pilna paslaugų apimtimi pakeičiamos. Atsižvelgiant į tai, Perleidimo poveikį elektroninių ryšių sektoriui tikslinga nagrinėti tik analizuojant situaciją elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, rinkose.

(2) Nagrinėjant elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, rinkas galima išskirti šias pagrindines mažmeninių paslaugų grupes:

- a) balso paslaugos;
- b) trumpųjų tekstinių žinučių (angl. *Short Message Service*, toliau – SMS) ir vaizdo žinučių (angl. *Multimedia Messaging Service*, toliau – MMS) siuntimo paslaugos;
- c) interneto prieigos paslaugos;
- d) M2M paslaugos (angl. *Machine to Machine, Man to Machine, Machine to Man*).

1 pav. Pagrindinių mažmeninių elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, rinkos struktūra pagal gautas pajamas proc., 2017–2020 m. I-III ketv.

Šaltinis: Tarnyba

(3) Nuo 2018 m. mažmeninių elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, teikėjai daugiausiai pajamų gavo teikdami interneto prieigos paslaugas. Pažymėtina, kad šių paslaugų pajamų dalis bendrosiose¹ mažmeninėse pajamose kasmet vis didėjo ir 2020 m. I-III ketv. sudarė 63,0

¹ Šioje analizėje bendrosios pajamos susideda iš pajamų gautų už: balso paslaugas, SMS ir MMS paslaugas, interneto prieigos paslaugas ir M2M paslaugas.

proc. bendrųjų pajamų (žr. 1 pav.). Vertinant ateities perspektyvą, tikėtina, kad šios paslaugų grupės pajamos ir toliau augs, bei jų dalis bendrosiose pajamose didės.

(4) Interneto prieigos paslaugų svarbą parodo ir judriojo ryšio paslaugų teikėjų siūlomų mokėjimo planų sudėtis. Vertinant mokėjimo pagal gautas sąskaitas (angl. *post-paid*) planus, kuriuos rinkosi daugiau nei 73,5 proc. visų judriojo ryšio tinklais teikiamų paslaugų gavėjų, vienintelė paslaugų teikėja – Bitė – siūlo vieną planą, kuriame nustatomas/ribojamas pokalbių minučių skaičius (žr. 1 lentelę). Kitaip tariant, kituose mokėjimo pagal gautas sąskaitas planuose paslaugų teikėjai siūlo neribotą skaičių pokalbių minučių bei SMS žinučių, o skirtingus mokėjimo planus diferencijuoja pagal siūlomą išnaudoti duomenų kiekį. Išankstinio mokėjimo (angl. *pre-paid*) planuose galima rasti didesnę įvairovę, susijusią su ribotomis pokalbių minutėmis. Pažymėtina, kad išankstinio mokėjimo planai dažnai skirti finansiškai jautrioms gyventojų grupėms: mokiniams, studentams, senjorams, kuriems aktualūs santykinai pigūs planai, kad ir su mažesnėmis gaunamomis naudomis.

1 lentelė. Informacija apie judriojo ryšio paslaugų teikėjų mokėjimo planų sudėtį.

	Mokėjimo pagal gautas sąskaitas planai	Išankstinio mokėjimo planai
Telia	Tik neribotos min.	Vienas planas su 300 min, kiti neriboti
Bitė	500 min.	Po vieną planą su 300 min, 500 min ir 800 min, kiti neriboti
Tele2	Tik neribotos min.	3 planai su 199 min., likę neriboti

Šaltinis: judriojo ryšio paslaugų teikėjų viešai skelbiama informacija (žiūrėta 2021 m. sausio 11 d.)

(5) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tolimesnėje Perleidimo poveikio analizėje tiriamas Perleidimo poveikis elektroninių ryšių rinkai atliekant analizę tik interneto prieigos paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, (toliau – interneto prieigos paslaugos) pjūviu.

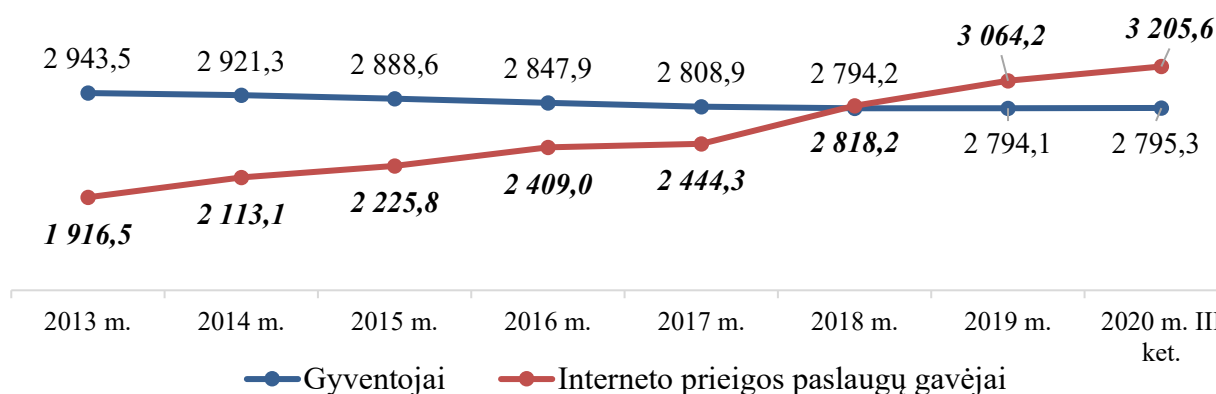
1.1.1. Interneto prieigos paslaugų rinkos analizė

(6) Veikdami interneto prieigos paslaugų rinkoje, paslaugų teikėjai tarpusavyje konkuruoja paslaugų įvairove, kainomis, kokybe ir tinklo padengiamumu. Visų šių kriterijų derinys nulemia kiekvieno iš paslaugų teikėjų padėtį rinkoje, kurią geriausiai apibūdina galutinis paslaugų gavėjų skaičius ir pajamos, gautos už interneto prieigos paslaugų teikimą. Atsižvelgiant į tai, interneto prieigos paslaugų rinkos analizė atliekama dviem pjūviais: vertinant paslaugų gavėjų skaičių² ir pajamas. Abiem atvejais tiriamos tiek bendrosios rinkos tendencijos, tiek ir konkurencinės aplinkos pokyčiai.

(7) 2020 m. III ketv. pabaigoje interneto prieigos paslaugas Lietuvoje teikė 8 paslaugų teikėjai. Pusė iš jų (Telia, Bitė, Tele2 ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – Telecentras), šias paslaugas teikė naudodami jiems priklausančius judriojo ryšio tinklus (angl. *Mobile Network Operator*, toliau – MNO), likę 4 interneto prieigos paslaugas teikė naudodamasi prieiga prie asmenų judriojo ryšio tinklų, t. y. veikė kaip virtualaus tinklo judriojo ryšio operatoriai (angl. *Mobile Virtual Network Operator*, toliau – MVNO) (UAB „Teledema“, UAB „CSC Telecom“, UAB „Eurocom“) arba perparduodami kitų interneto paslaugų teikėjų paslaugas (AS TV Play Baltics). Pastebėtina, kad nuosavybės teisėmis tarpusavyje buvo susijusios Bitė, UAB „Eurocom“ ir AS TV Play Baltics, o tai reiškia, kad rinkoje veikė tik 6 „nepriklausomi“ interneto prieigos paslaugų teikėjai.

(8) 2013–2020 m. III ketv. pabaigos laikotarpiu bendras interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius išaugo 67,3 proc. ir 2020 m. III ketv. pabaigoje siekė daugiau nei 3,2 mln. (žr. 2 pav.). Sparčiausias augimo tempas fiksuotas 2017 m. – 2019 m. laikotarpiu, kuomet interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius padidėjo apie 620 tūkst. arba kiek daugiau nei 25 proc.

² Šioje analizėje galutinių paslaugų gavėjų skaičius suprantamas, kaip aktyvių abonentų identifikavimo (SIM) kortelių, naudojamų atitinkamoms paslaugoms teikti, skaičius.

2 pav. Lietuvos Respublikos gyventojų ir interneto prieigos abonentų skaičius, tūkst., 2013–2020 m. III ketv. pabaigoje.
Šaltinis: Tarnyba ir Lietuvos Respublikos statistikos departamentas

(9) Pastebėtina, kad 2018 m. interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius viršijo Lietuvos Respublikos gyventojų skaičių, kuris analizuojamu 2013–2020 m. III ketv. pabaigos laikotarpiu iš esmės (išskyrus 2019–2020 m. III ketv. periodu) mažėjo. Paslaugų skvarbai artėjant ar viršijus 100 proc., ryškėja natūralūs barjerai tolimesnei rinkos plėtrai, t. y. rasti naujų paslaugos gavėjų tampa vis sudėtingiau, o rinkos augimo tempas palaipsniui lėtėja. Vertinant plėtros perspektyvas ir galimą rinkos prisisotinimo tašką, kaip orientacinį rodiklį galima naudoti galutinių paslaugų gavėjų, besinaudojančių balso paslaugomis, teikiamomis judriojo ryšio tinklais, skaičių (žr. 2 lentelę), kuris 2014–2020 m. III ketv. laikotarpiu svyravo 3 600–3 800 tūkst. ribose.

2 lentelė: Galutinių paslaugų gavėjų, besinaudojančių balso paslaugomis, teikiamomis judriojo ryšio tinklais skaičius, tūkst., 2014–2020 m. III ketv.

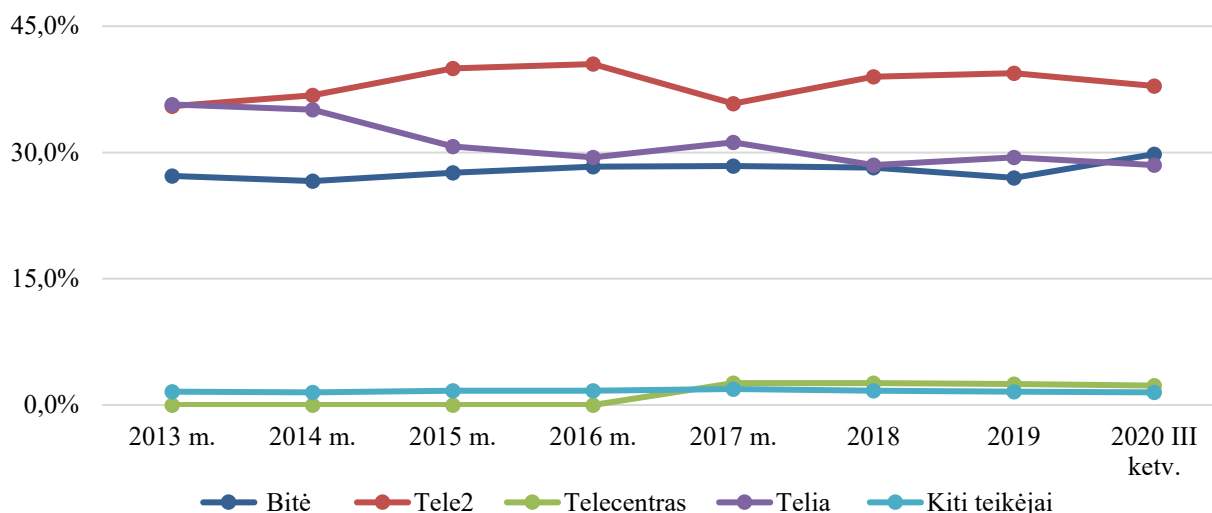
2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m. III ketv.
3 800,0	3 649,3	3 600,1	3 700,3	3 764,7	3 704,3	3 672,3

Šaltinis: Tarnyba

(10) Situacija rinkoje, kurioje mažėja galimybės pritraukti naują paslaugų gavėją, kuris dar visiškai nesinaudojo interneto prieigos paslaugomis, sąlygoja intensyvesnę konkurenciją tarp esamų rinkos dalyvių siekiant vienas iš kito perimti esamus klientus. Todėl tolimesnei rinkos plėtrai itin svarbu užtikrinti kuo vienodesnes konkurencines sąlygas paslaugų teikėjams teikti paslaugas ir konkuruoti dėl galutinių paslaugų gavėjų.

(11) Kaip jau minėta anksčiau, Lietuvos Respublikoje veikė 4 asmenys, teikę interneto prieigos paslaugas, naudodami savo judriojo ryšio tinklus. Nuo 2021 m. sausio 1 d. UAB „Mezon“ (kurio 100 proc. akcijų kontroliuoja Bitė) iš Telecentro perėmė interneto prieigos paslaugų teikimo veiklą (toliau – Mezon sandoris), todėl nors formalus interneto prieigos paslaugų teikėjų skaičius nepakito (vietoje Telecentro atsirado UAB „Mezon“), tačiau, atsižvelgiant į UAB „Mezon“ ir Bitė tarpusavio sąsajas, galima teigti, kad rinkoje „nepriklausomų“ ūkio subjektų, teikiančių interneto prieigos paslaugas, skaičius sumažėjo nuo 6 iki 5.

(12) Vertinant konkurenciją interneto prieigos paslaugų rinkoje 2013–2020 m. III ketv. laikotarpiu, visų pirma, atkreiptinas dėmesys, kad rinka pasižymi oligopoline struktūra, t. y. joje aktyviausiai konkuruoja ir didžiąją rinkos dalį (vidutiniškai 97,1 proc. nagrinėjamu laikotarpiu) užėmė trys didžiausi operatoriai: Bitė, Tele2 ir Telia. Kitų rinkos dalyvių bendrai užimama rinkos dalis svyravo nuo 1,5 proc. iki 4,5 proc. (žr. 3 pav.).

3 pav. Interneto prieigos paslaugų rinkos struktūra pagal abonentų skaičių, proc., 2013–2020 m. III ketv. pabaigoje.
Šaltinis: Tarnyba

(13) Kaip minėta anksčiau, interneto prieigos rinka 2013–2020 m. III ketv. pabaigos laikotarpiu vertinant pagal paslaugų gavėjus išaugo 67,3 proc. Pažymėtina, kad šioje augančioje rinkoje kiekvienas iš rinkos dalyvių didino savo teikiamų interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičių. Tačiau šių paslaugų gavėjų skaičiaus augimo tempai skyrėsi priklausomai nuo paslaugų teikėjo (žr. 3 lentelę).

3 lentelė: Galutinių interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius, vnt. ir augimo tempai, proc., 2013–2020 m. III ketv.

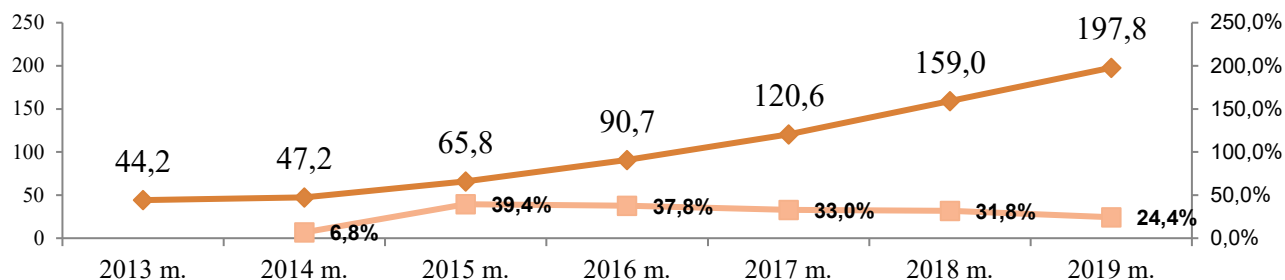
Paslaugų teikėjas	Paslaugų gavėjų sk. 2013 m. pab.	Paslaugų gavėjų sk. 2020 m. III ketv. pab.	Per 2013-2020 m. III ketv.	Vidutiniškai per metus*
UAB „Teledema“	20 857	41 779	100,3 proc.	10,5 proc.
Bitė	520 817	954 327	83,2 proc.	9,2 proc.
Tele2	680 264	1 215 348	78,7 proc.	9,1 proc.
Telia	684 266	912 211	33,3 proc.	4,3 proc.
Rinka	1 916 465	3 205 583	67,3 proc.	7,7 proc.

* - paskutiniame laikotarpyje lyginamas 2019 m. pab. ir 2020 m. III ket. pab. pokytis

Šaltinis: Tarnyba

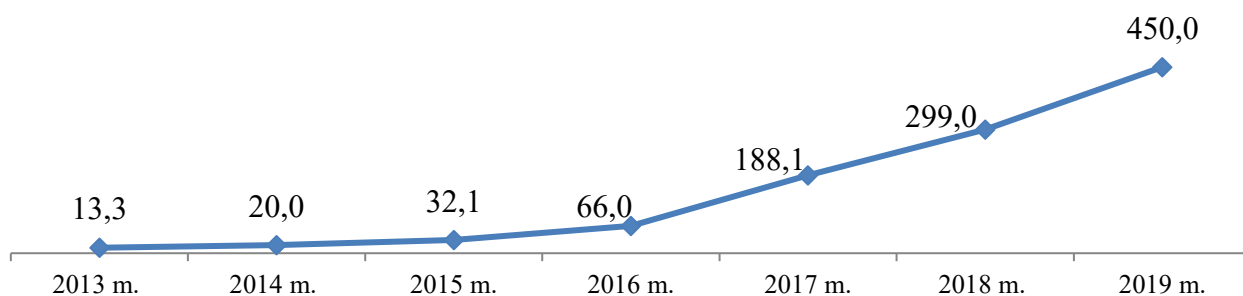
(14) Sparčiausiai rinkoje augo UAB „Teledema“ interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius, 2013–2020 m. III ketv. pabaigos laikotarpiu 100,3 proc. arba vidutiniškai – 10,5 proc. per metus. Lėčiausiai augo Telia interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius – atitinkamai 33,3 proc. ir 4,3 proc. Pažymėtina, kad Telia interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius augo daugiau nei 2 kartus lėčiau nei pagrindinių jos konkurenčių Bitės ir Tele2 atitinkamas rodiklis.

(15) Šie pokyčiai lėmė, kad beveik visą analizuojamą laikotarpį (išskyrus 2013 m.) didžiausią rinkos dalį, vertinant pagal interneto prieigos gavėjų skaičių, užėmė Tele2, tuo tarpu Bitė ir Telia priklausomai nuo konkrečių metų atitinkamai užėmė 2 arba 3 vietas. Įvertinus rinkos koncentracijos poveikį, Bitei priklausančiai UAB „Mezon“ perėmus Telecentro interneto prieigos paslaugų teikimo veiklą, galima teigti, kad Bitė sustiprino savo, kaip antro didžiausio interneto prieigos paslaugų teikėjo, pozicijas rinkoje.

4 pav. Pajamos, gautos už interneto prieigos paslaugų teikimą, mln. Eur., ir jų augimo tempai, proc., 2013–2019 m.
Šaltinis: Tarnyba ir Lietuvos Respublikos statistikos departamentas

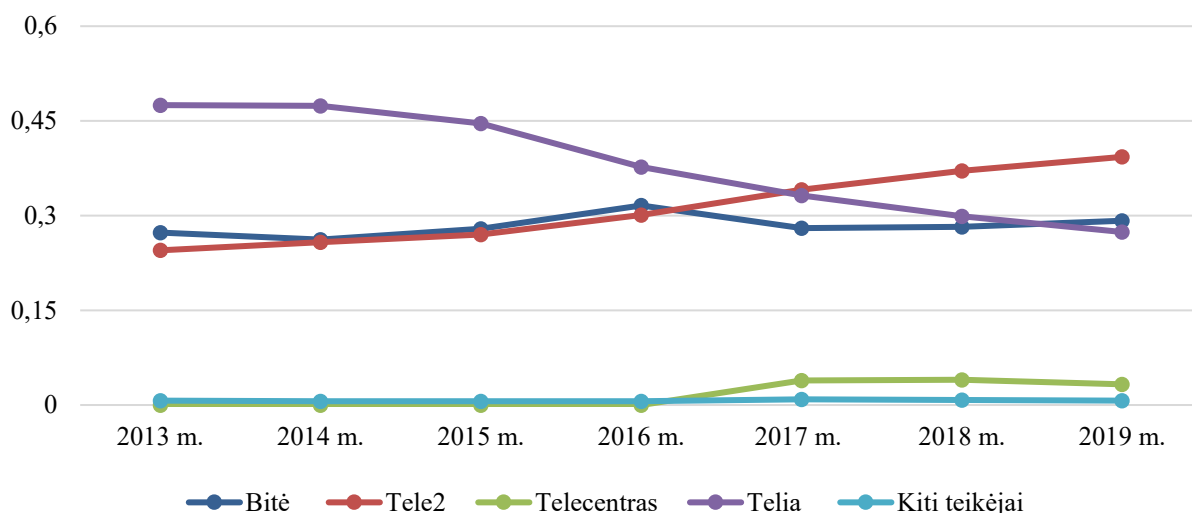
(16) Pajamos, gautos už interneto prieigos paslaugų teikimą, visu nagrinėjamu 2013–2019 m. laikotarpiu kasmet vidutiniškai padidėdavo 28,9 proc. ir 2019 m. siekė nepilnus 200 mln. Eur, t. y. maždaug 4 kartus daugiau nei 2013 m. (žr. 4 pav.). Tokių pajamų augimo tempą lėmė tiek interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičiaus augimas (žr. 3 pav.), tiek ir augančios paslaugų naudojimo apimtys – perduotų duomenų kiekis (žr. 5 pav.). Pastarasis rodiklis nagrinėjamu laikotarpiu išaugo daugiau nei 30 kartų: nuo 13,3 petabaitų (PB) 2013 m. iki 450,0 PB 2019 m.

5 pav. Interneto prieigos paslaugų gavėjų perduotų duomenų kiekis, PB, 2013–2019 m.
Šaltinis: Tarnyba

(17) Vertinant tolimesnes interneto prieigos pajamų augimo perspektyvas, tikėtina, kad nepaisant palaipsniui prisisotinančios rinkos, t. y. lėtėjančio paslaugų gavėjų skaičiaus augimo, šias pajamas ir toliau augins besikeičiantis paslaugų gavėjų elgesys – kiekvienas paslaugų gavėjas per mėnesį vidutiniškai perduoda vis didesnius duomenų kiekius: 2018 m. – 9,8 GB, tuo tarpu 2019 m. 35,4 proc. daugiau – 13,3 GB.

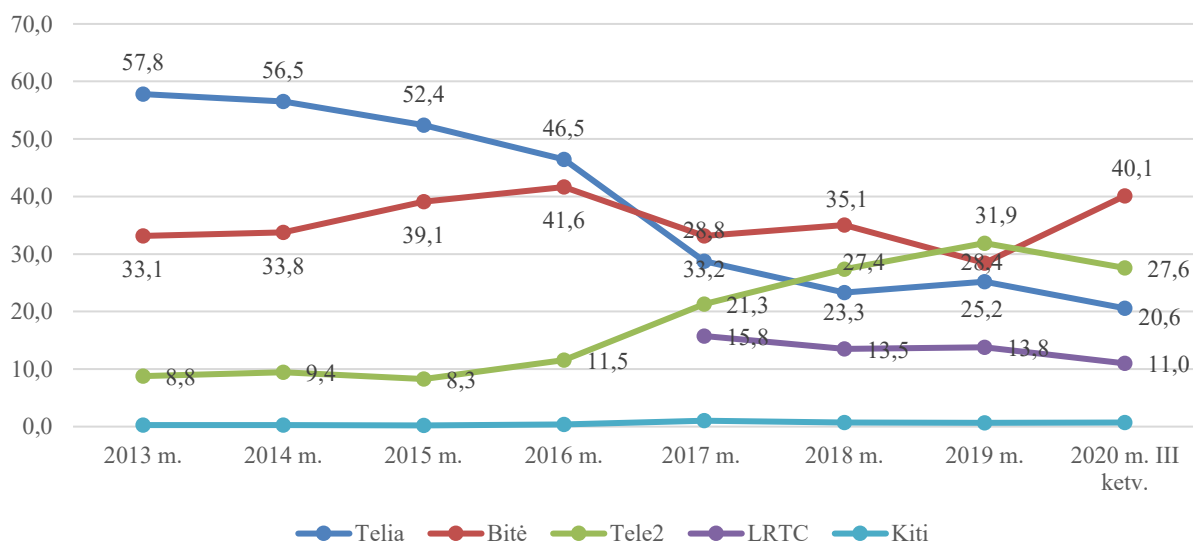
(18) Analizuojant rinkos struktūrą pagal pajamas, gautas už interneto prieigos paslaugų teikimą, 2013–2019 m. laikotarpiu, pastebėtina, kad pasikeitė rinkos lyderė (žr. 6 pav.). Nuo 2013 m. iki 2016 m. rinkoje pagal gautas pajamas pirmavo Telia, tačiau nuo 2017 m. į pirmąją poziciją išsiveržė Tele2, kuri iki tol rinkoje užėmė 3 vietą. Pastebėtina, kad Telia ne tik 2017 m. buvo išstumta iš pirmos pozicijos, tačiau ir 2019 m. užleido 2 vietą rinkoje Bitei. Įvertinus rinkos koncentracijos poveikį, Bitei priklausančiai UAB „Mezon“ perėmusi Telecentro interneto prieigos paslaugų teikimo veiklą, galima teigti, kad Bitei sustiprino savo, kaip antro didžiausio interneto prieigos paslaugų teikėjo, pozicijas rinkoje. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad visu nagrinėjamu laikotarpiu Tele2 užimama rinkos dalis tolygiai didėjo, o Telia mažėjo.

6 pav. Interneto prieigos paslaugų rinkos struktūra pagal pajamas, proc., 2013–2019 m.

Šaltinis: Tarnyba

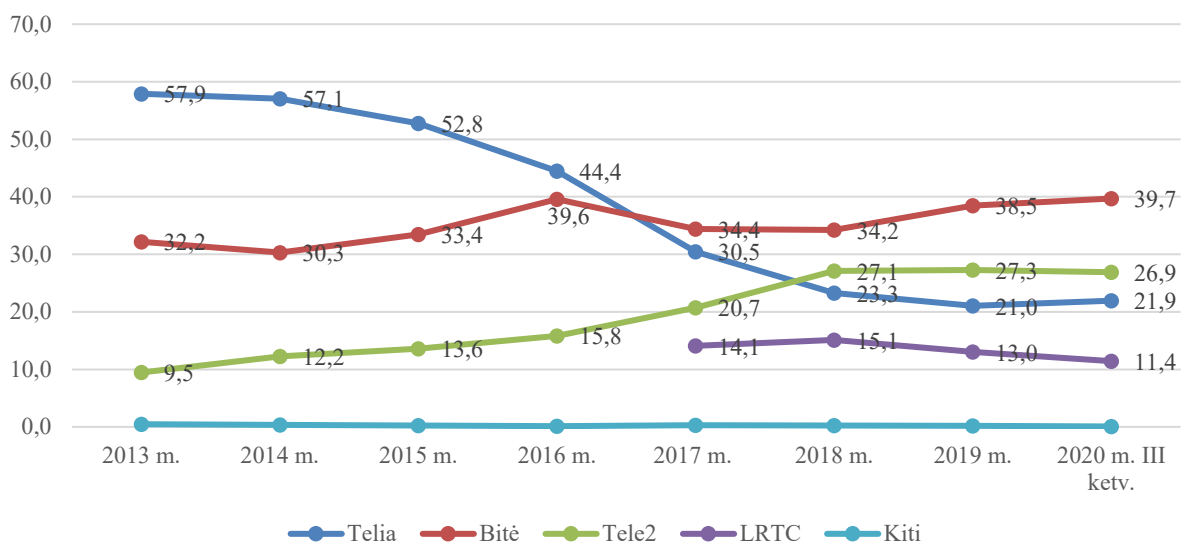
(19) Kita svarbi judriojo ryšio paslaugų rinkos dalis – aktyvių SIM kortelių, naudojamų interneto prieigos paslaugoms teikti, kai taikomas ne viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų, o interneto prieigos paslaugų planas, (toliau – *data-only* paslaugos) paklausa. Nuo 2013 m. šių paslaugų rinkos struktūroje įvyko daug pokyčių: Telia užimama rinkos dalis sumažėjo daugiau nei dvigubai, t. y. nuo 57,8 proc. iki 20,6 proc. 2020 m. III ketv. pabaigoje. Tuo tarpu Tele2 rinkos dalis išaugo tris kartus: nuo 8,8 proc. iki 27,6 proc. (žr. 7 pav.). Bitė visu nagrinėjamu laikotarpiu vidutiniškai išlaikė apie 36 proc. rinkos, tačiau didžiausias šuolis įvyko 2020 m. III ketv. pabaigoje, kai Bitės užimamos rinkos dalis išaugo 11,7 procento ir siekė 40,1 proc.

7 pav. Rinkos struktūra pagal *data-only* paslaugų skaičių, proc., 2013–2020 m. III ketv. pabaigoje.

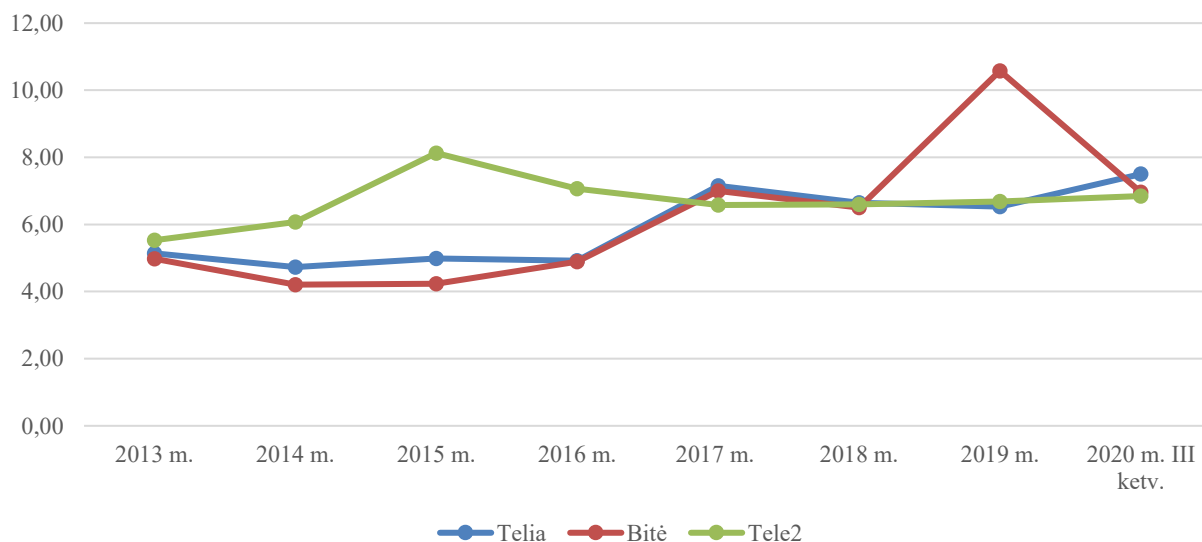
Šaltinis: Tarnyba

(20) *Data-only* paslaugų rinkos struktūra pagal gaunamas pajamas labai panaši į rinkos struktūrą pagal šių paslaugų skaičių (žr. 8 pav.) ir didžiųjų operatorių užimamos rinkos dalys kito analogiškai: Telia rinkos dalis stipriai sumažėjo, Tele2 išaugo, o Bitės išliko pakankamai stabili, bet taip pat auganti.

8 pav. Rinkos struktūra pagal pajamas, gautas už data-only paslaugų teikimą, proc., 2013–2020 m. III ketv. Pabaigoje. Šaltinis: Tarnyba

(21) Tokius data-only paslaugų rinkos pokyčius iš dalies gali paaiškinti vidutinės pajamos per mėnesį, kurias gauna operatorius iš savo galutinių paslaugų gavėjų, (toliau – ARPU) (žr. 9 pav.). Nuo 2013 m. augant Telia gaunamam ARPU nuo maždaug 5 Eur iki 7,5 Eur, jos rinkos dalis mažėjo, o Tele2 ARPU nuo 2015 m. nežymiai sumažėjus (apie 1 Eur), užimamos rinkos dalis pagal paslaugų skaičių išaugo dvigubai (žr. 9 pav.). Galiausiai Bitės ARPU kito netolygiausiai, tačiau 2019 m. stipriai išaugus ARPU (nuo 6,5 Eur iki 10,5 Eur), jos rinkos dalis ženkliai sumažėjo ir pirmą kartą per visą nagrinėjamą laikotarpį užleido pirmos vietos poziciją Tele2.

9 pav. ARPU už data-only paslaugas pagal teikėjus, Eur, 2013–2020 m. III ketv. pabaigoje. Šaltinis: Tarnyba

(22) Atsižvelgiant į šiuos pokyčius, galima daryti išvadą, kad galutiniam paslaugų gavėjui, perkant data-only paslaugas, yra pakankamai svarbus kainos faktorius. Tačiau pažymėtina, kad operatoriai, siūlydami šias paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams, taiko skirtingą kainodarą, atsižvelgiant į gaunamą duomenų kiekį (žr. 4 lentelę). Taip pat dažnai siūloma papildomų naudų, kurios gali reikšti, kad ne tik kaina yra pagrindinis vartotojo pasirinkimą nulemiantis veiksnys.

4 lentelė. Operatorių siūlomos data-only paslaugų kainos privatiems klientams, Eur/mėn. (su PVM).

	50 GB	60 GB	100 GB	120 GB	200 GB	Neriboti GB
--	-------	-------	--------	--------	--------	-------------

Telia	-	8,90	-	10,90	-	19,90
Bitė	9,90	-	-	-	15,90	18,90
Tele2	6,90	-	8,90	-	15,90	17,90

Šaltinis: interneto prieigos paslaugų teikėjų viešai skelbiama informacija (žiūrėta 2021 m. sausio 11 d.)

1.1.2. Įėjimo į rinką barjerai ir potenciali konkurencija

(23) Potencialią konkurenciją interneto prieigos paslaugų rinkoje gali sudaryti asmenys, šiuo metu neteikiantys šių paslaugų, bet galintys pradėti jas teikti ateityje. Interneto prieigos paslaugas galima teikti dviem būdais:

1. steigiant naują judriojo ryšio tinklą;
2. perkant didmenines judriojo ryšio paslaugas.

(24) Steigiant judriojo ryšio tinklą yra reikalingi riboti ištekliai (radijo dažniai (kanalai)) ir atitinkama fizinė infrastruktūra bei tinklo įranga. Kaip nurodyta aukščiau, šiuo metu radijo dažniai (kanalai) yra skirti keturiems operatoriams: Bitei, Tele2, Telia ir UAB „Mezon“ (iki Mezon sandorio – Telecentrui).

(25) Šiuo metu rengiamos sąlygos aukcionams, kurių laimėtojams bus suteiktos teisės naudoti radijo dažnius (kanalus):

1. 694–790 MHz radijo dažnių juostoje;
2. 3 400–3 800 MHz radijo dažnių juostoje;
3. 24,5–27,5 GHz radijo dažnių juostoje.

Aukcionus suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 694–790 MHz ir 3 400–3 800 MHz radijo dažnių juostų Tarnyba planuoja surengti 2021 m. pirmąjį pusmetį, tuo tarpu aukcioną suteikti teisę naudoti 24,5–27,5 GHz radijo dažnius (kanalus), atsižvelgiant į rinkos poreikius ir tendencijas, planuojama surengti ne anksčiau nei 2023 m.

(26) Planuojant pasinaudoti aukciono metu įgyta teise naudoti konkrečius radijo dažnius (kanalus) interneto prieigos paslaugoms teikti, reikia sukurti šių radijo dažnių (kanalų) pagrindu veikiančią judriojo ryšio tinklą. Analizuojant atitinkamos infrastruktūros sukūrimą ir vystymą, valdant reikalingus radijo dažnius (kanalus), galima teigti, kad tai reikalauja didelių pradinių investicijų. 2006–2011 m. laikotarpiu, kuris yra sietinas su aktyviu 3G tinklų vystymu Lietuvoje, trys didžiausi interneto prieigos paslaugų teikėjai – Bitė, Tele2 ir Telia – į judriojo ryšio tinklų infrastruktūrą investavo apie 317,6 mln. Eur. 2012–2019 m. laikotarpiu, kuris yra sietinas su 4G tinklų plėtojimu, šie trys operatoriai į judriojo ryšio tinklų infrastruktūrą investavo daugiau nei 293,4 mln. Eur. Pastebėtina, kad operatoriai, šiuo metu valdantys judriojo ryšio tinklus, turėtų didelę konkurencinį pranašumą, kitų asmenų, galimai aukcionuose įgysiančių teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), atžvilgiu, kadangi šiuo metu interneto prieigos paslaugas teikiantys operatoriai tolimesniam judriojo ryšio tinklų vystymui galėtų panaudoti jau turimą infrastruktūrą (anteninius bokštus, juos jungiančias ryšio, ypač šviesolaidines, linijas ir t.t.), ir ankstesniuose aukcionuose įgytus radijo dažnius taip sumažindami tinklų vystymo sąnaudas.

(27) Apibendrinant, tam, kad pradėti teikti interneto prieigos paslaugas, steigiant savo judriojo ryšio tinklą, yra reikalingi riboti ištekliai (radijo dažniai (kanalai)) ir atitinkama fizinė infrastruktūra, kurios sukūrimas ir vystymas reikalauja didelių investicijų, todėl galima daryti išvadą, kad įėjimo į interneto prieigos paslaugų rinką barjerai yra absoliutūs. Todėl konstatuotina, kad nors teoriškai radijo dažnių (kanalų) aukcionuose galėtų dalyvauti bet kurie asmenys, t. y. tiek šiuo metu turintys teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), tiek tokios teisės neturintys, tačiau mažai tikėtina, kad bent jau 2021 m. aukcionuose varžytųsi kiti, nei šiuo metu radijo dažnius (kanalus) turintys teisę naudoti ir šių radijo dažnių (kanalų) pagrindu sukurtus judriojo ryšio tinklus valdantys asmenys Bitė/UAB „Mezon“, Tele2, Telia. Tai rodo, kad interneto prieigos paslaugų rinkoje potencialios konkurencijos, tiek kiek susiję su įėjimu į rinką, vystant savo judriojo ryšio tinklus, nėra.

(28) Pradėti teikti interneto prieigos paslaugas bei sudaryti potencialią konkurenciją esamiems rinkos dalyviams net ir neturint radijo dažnių (kanalų) bei atitinkamos fizinės infrastruktūros galima sudarius sutartį dėl didmeninių judriojo ryšio paslaugų su judriojo ryšio operatoriumi.

(29) 2021 m. pradžioje įvykus Mezon sandoriui, viešojo judriojo ryšio tinklus realiai valdė 3 operatoriai: Bitė, Tele2, Telia (UAB „Mezon“ dėl priklausomybės Bitei nevertinamas), su kuriais kiti asmenys galėjo derėtis dėl didmeninių interneto prieigos paslaugų teikimo. Galimybė pradėti teikti paslaugas judriojo ryšio paslaugų rinkoje yra prieinama visiems ūkio subjektams, turintiems teisę verstis elektroninių ryšių veikla. ERĮ 22 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad minėtieji ūkio subjektai „*turi teisę laisvai derėtis dėl prieigos.*“

(30) 2020 m. prieigą prie savo valdomo judriojo ryšio tinklo interneto prieigos paslaugoms teikti teikė tik Bitė, ja naudojosi 2 nepriklausomi MVNO – UAB „Teledema“ ir UAB „CSC Telecom“. Pastebėtina, kad santykinai mažoje Lietuvos interneto prieigos paslaugų rinkoje šiuo metu veikiančių ar kitų potencialių MVNO derybinė galia dėl prieigos prie judriojo ryšio tinklų suteikimo yra labai ribota, kadangi prieigą galintys suteikti operatoriai yra labiau suinteresuoti patys pardavinėti mažmenines interneto prieigos paslaugas nei teikti kitiems operatoriams didmenines prieigos prie savo valdomų judriojo ryšio tinklų paslaugas. Visgi tokių susitarimų Lietuvos rinkoje egzistuoja, tačiau mažai. Tai – komerciniais pagrindais pagrįsti susitarimai, šių didmeninių paslaugų suteikimo sąlygos, įskaitant kainas, yra abiejų suinteresuotų šalių derybų ir susitarimo reikalas. Nepavykus deryboms, t. y. nepasiekus bendro susitarimo, abi suinteresuotos šalys turi teisę kreiptis į Tarnybą, kad būtų išnagrinėtas ginčas ERĮ 28 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis.

(31) Atsižvelgiant į visa tai, kas nurodyta aukščiau, galima teigti, kad teisės aktuose yra numatyta derybų ir ginčų sprendimo tarp MNO ir MVNO galimybė, tačiau realiai prieigos prie judriojo ryšio tinklų paslaugas šiuo metu gauna tik du MVNO. Tai rodo, kad šiuo metu potencialios konkurencijos esamiems interneto prieigos paslaugų teikėjams nėra.

1.1.3. Paslaugų teikėjo keitimo galimybė

(32) Interneto prieigos paslaugų gavėjas, įsigijęs bet kurio šių paslaugų teikėjo aktyvią išankstinio mokėjimo SIM kortelę, už interneto prieigos paslaugas (taip pat ir kitas judriojo ryšio paslaugas) sumoka iš anksto ir nėra jokiais sutartiniais santykiais įpareigotas toliau naudotis šio teikėjo judriojo ryšio paslaugomis, t. y. galutinis paslaugų gavėjas gali bet kada pasirinkti kito paslaugų teikėjo teikiamas interneto prieigos paslaugas.

(33) Taip pat pabrėžtina, kad norėdamas išlaikyti telefono ryšio numerį, kurį įgijo teisę naudoti sudaręs sutartį dėl interneto prieigos paslaugos teikimo kartu su kitomis judriojo ryšio paslaugomis, interneto prieigos paslaugų gavėjas, pasinaudojęs numerio perkėlimo paslauga, tą telefono ryšio numerį nesunkiai, nepatirdamas reikšmingų finansinių ar laiko sąnaudų gali perkelti ir į kito paslaugų teikėjo judriojo ryšio tinklą.

(34) Pastebėtina, kad 2015–2020 m. daugiausiai telefono ryšio numerių į kitus tinklus buvo perkelta iš Telia tinklo – 21 865 (žr. 5 lentelę). Tačiau tam tikrais atskirais metais (pvz., 2015 m. ar 2017 m.) Telia skirtumas tarp perkeltų telefono ryšio numerių į Telia tinklą ir perkeltų iš Telia tinklo buvo teigiamas. Ši dinamika rodo, kad judriojo ryšio paslaugų gavėjai keisdavo paslaugų teikėją, priklausomai nuo pasiūlytų paslaugų teikimo sąlygų, įskaitant kainas.

5 lentelė. Numerių perkėlimo judriojo ryšio tinkluose saldo pagal operatorius, vnt., 2015–2020 m.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Iš viso
Bitė	-4 407	-6 969	-7 880	-4 076	13 713	9 784	165
Telia	820	-5 634	3 444	-2 310	-2 088	-16 097	-21 865
Tele2	1 607	10 790	2 285	6 696	-5 802	7 452	23 028
Kiti teikėjai	1 980	1 813	2 151	-310	-5 823	-1 139	-1 328

Šaltinis: Tarnyba

(35) Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad nedidelės paslaugų teikėjo keitimo sąnaudos daro teigiamą poveikį veiksmingos konkurencijos vystymuisi rinkoje ir sukelia papildomą konkurencinį spaudimą paslaugų teikėjams gerinti paslaugų teikimo kokybę ir kainas.

1.2. Ribotų radijo dažnių (kanalų), skirtų antžeminėms radijo ryšio sistemoms, kuriomis galima teikti elektroninių ryšių paslaugas, pasiskirstymas

(36) Šiuo metu Lietuvoje radijo dažniai (kanalai), skirti antžeminėms radijo ryšio sistemoms, kuriomis galima teikti elektroninių ryšių paslaugas, įskaitant interneto prieigos paslaugas, (toliau – radijo dažniai) yra paskirstyti keturiems operatoriams: Bitei, Tele2, Telia ir UAB „Mezon“ (žr. 6 lentelę).

(37) Daugumoje radijo dažnių juostų (800, 900, 1800, 2100 MHz) Bitei, Tele2 ir Telia disponuoja po lygiai, t. y. po 33,3 proc. ribotų išteklių. 2 600 MHz juostoje šie operatoriai turi po 21,05 proc., o UAB „Mezon“ likusius 36,85 proc. radijo dažnių (kanalų). Tačiau nors UAB „Mezon“ nuosavybės teisėmis yra susijusi su Bite, tačiau, pabrėžtina, UAB „Mezon“ naudojami radijo dažniai (kanalai) nėra Perleidimo objektas, be to, Bite (įskaitant su Bite susijusius asmenis) yra įsipareigojusi Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai jokiais būdais neperleisti ir neišnuomoti UAB „Mezon“ naudojamų 2,3 GHz ir 2,6 GHz radijo dažnių (kanalų) BĮ. Šiuo tikslu Bite įsipareigojo nei tiesiogiai, nei netiesiogiai per susijusius asmenis nesikreipti į Tarnybą dėl UAB „Mezon“ 2,3 GHz ir 2,6 GHz radijo dažnių (kanalų) perleidimo ar nuomos BĮ, todėl vertinant radijo dažnių (kanalų) trijų didžiausių operatorių valdomų radijo dažnių (kanalų) kiekį jie nėra priskiriami Bitei.

6 lentelė. Leidimai naudoti radijo dažnius.

JUOSTA	LEIDIMO TURĖTOJAS	FQ FDD_UL/DL, TDD				PLOTIS, MHz	IŠDUOTA	GALIOJA	LEIDIMAS
800	Bite	791	801	832	842	20	2013-11-23	2030-07-01	(11.13) 13R-0109
800	Telia	801	811	842	852	20	2013-11-23	2030-07-01	(11.13) 13R-0110
800	Tele2	811	821	852	862	20	2013-11-23	2030-07-01	(11.13) 13R-0111
900	Bite	880,1	891,7	925,1	936,7	23,2	2016-07-11	2032-10-31	(11.13) 13R-151
900	Telia	891,7	903,3	936,7	948,3	23,2	2016-07-11	2032-10-31	(11.13) 13R-152
900	Tele2	903,3	914,9	948,3	959,9	23,2	2016-07-11	2032-10-31	(11.13) 13R-150
1800	Telia	1710	1735	1805	1830	50	2016-07-11	2032-10-31	(11.13) 13R-151
1800	Tele2	1735	1760	1830	1855	50	2016-07-11	2032-10-31	(11.13) 13R-152
1800	Bite	1760	1785	1855	1880	50	2016-07-11	2032-10-31	(11.13) 13R-150
2100	Bite	1920	1940	2110	2130	40	2020-07-16	2026-02-28	13R-0175
2100	Telia	1940	1960	2130	2150	40	2020-07-16	2026-02-23	13R-0177
2100	UAB	1960	1980	2150	2170	40	2020-07-16	2026-03-06	13R-0176
2300	UAB „Mezon“	2310	2390	-	-	80	2020-12-30	2029-07-25	(11.13) 13R-0184 (11.13) 13R-0185
2600	Tele2	2500	2520	2620	2640	40	2012-08-28	2027-08-29	(11.13) 13R-0070
2600	Telia	2520	2540	2640	2660	40	2016-07-11	2027-08-29	(11.13) 13R-0069
2600	Bite	2540	2560	2660	2680	40	2016-07-11	2027-08-29	(11.13) 13R-0068
2600	UAB „Mezon“	2560	2570	2680	2690	20	2020-12-30	2030-01-15	(11.13) 13R-0186
2600 TDD	UAB „Mezon“	2570	2620	-	-	50	2020-12-30	2030-01-15	(11.13) 13R-0186

Šaltinis: Tarnyba

(38) Atsižvelgiant į tai, kad radijo dažniai (kanalai) tarp trijų didžiausių operatorių (Bitės, Tele2, Telia) yra paskirstyti tolygiai, galima daryti išvadą, kad radijo dažnių spektro naudojimo aspektu Bitės, Tele2, Telia padėtis šiuo metu yra identiška. Tai lemia, kad šios bendrovės, dažnių paskirstymo proporcijų prasme, turi vienodas konkurencines sąlygas plėtoti judriojo ryšio tinklus ir jais teikti judriojo ryšio paslaugas, įskaitant interneto prieigos paslaugas.

1.3. Konkurencijos infrastruktūros lygmeniu vertinimas

(39) Aukščiau nurodyta, kad judriojo ryšio tinklų vystymas reikalauja didelių finansinių išteklių, o trys didžiausi interneto prieigos paslaugų teikėjai – Bitė, Tele2 ir Telia – į judriojo ryšio tinklų infrastruktūrą 2006–2019 m. laikotarpiu bendrai investavo daugiau nei 600 mln. Eur.

(40) Plėtojant elektroninių ryšių tinklus dalis investicijų skiriama fizinės infrastruktūros, kurios pagrindu įrengiamos bazinės stotys, vystymui (pvz., judriojo ryšio bokštų statymas). Judriojo ryšio operatoriai, siekdami sumažinti sąnaudas, skirtas fizinės infrastruktūros vystymui, dalį reikalingos fizinės infrastruktūros stato patys, o prie dalies infrastruktūros perka prieigą iš kitų infrastruktūros valdytojų, įskaitant kitus judriojo ryšio operatorius. Bendrą fizinės elektroninių ryšių infrastruktūros naudojimą reglamentuoja Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. 1V-978 „Dėl elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklės. Pažymėtina, kad šios taisyklės nustato bendruosius bendro infrastruktūros naudojimo principus, tačiau dėl konkrečių bendro naudojimo sąlygų prieigos teikėjai ir gavėjai turi susitarti komercinių derybų būdu. Nepavykus deryboms, t. y. nepasiekus bendro susitarimo, abi suinteresuotos šalys turi teisę kreiptis į Tarnybą, kad būtų išnagrinėtas ginčas ERĮ 28 straipsnyje nustatyta tvarka ir priimtas atitinkamas sprendimas.

(41) Kadangi fizinės infrastruktūros kūrimo modelį, kai naudojama dalis nuosavos infrastruktūros, o dalis gaunama perkant prieigą, taiko visi trys didžiausi interneto prieigos paslaugų teikėjai – Bitė, Tele2 ir Telia, tai rinkoje yra susiklosčiusi situacija, kad skirtingose geografinėse vietovėse šie operatoriai vieni iš kitų perka tokią didmeninę prieigą. Bendras infrastruktūros naudojimas tarp operatorių yra ypač paplitęs neurbanizuotose vietovėse, kuriose nėra alternatyvios, bazinėms stotims įrengti tinkamos, infrastruktūros – pvz., aukštuminių pastatų, gamyklų kaminų, vandens bokštų ir pan. Todėl judriojo ryšio operatoriai iš esmės turi tik du pasirinkimus, statyti reikalingą infrastruktūrą patys, arba pirkti prieigą prie tokios infrastruktūros iš kitų operatorių. Šiuo metu kiekvieno operatoriaus kitiems operatoriams suteiktų prieigų skaičius yra pakankamai panašus gautų prieigų skaičiui. Tokios pakankamai tolygios proporcijos iš esmės nulemia, kad kiekvienas operatorius komercinėse derybose dėl prieigos suteikimo turi vienodą derybinę galią kito operatoriaus atžvilgiu, todėl įprastai operatoriai prieigą prie fizinės infrastruktūros vienas kitam suteikia iš esmės analogiškomis sąlygomis, įskaitant kainas.

(42) Atsižvelgiant į tai, galima konstatuoti, kad konkurencija tarp didžiausių interneto prieigos paslaugų teikėjų fizinės infrastruktūros, kurios pagrindu gali būti įrengiamos bazinės stotys, atžvilgiu yra pakankamai veiksminga.

2. Perleidimo poveikio konkurencijai vertinimas

(43) Kaip nurodyta aukščiau, 2020 m. III ketv. pabaigoje interneto prieigos paslaugų rinka pasižymėjo veiksminga konkurencija. Šią konkurenciją kiek sumažino 2021 m. pradžioje įvykęs Mezon sandoris Bitės valdomai UAB „Mezon“ perėmus Telecentro interneto prieigos paslaugų teikimo veiklą, kadangi po Mezon sandorio nors ir nepakito interneto prieigos paslaugas teikiančių asmenų skaičius – 8, tačiau rinkoje liko tik 5 nepriklausomi paslaugų teikėjai Bitė, Tele2, Telia, UAB Teledema, UAB CSC Telecom. Tuo tarpu likę 3: UAB „Eurocom“, AS TV Play Baltics ir UAB „Mezon“ nuosavybės teisėmis buvo susiję su Bite.

(44) Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad Projektas Century, kuriame dalyvauja 2 didžiausi interneto prieigos paslaugų teikėjai, vyksta vis dar efektyvios, tačiau sumažėjusios konkurencijos rinkoje sąlygomis.

(45) Perleidimo poveikio vertinimas konkurencijai interneto prieigos paslaugų rinkoje atliekamas trimis tarpusavyje glaudžiai susijusiais pjūviais, kurie tiek kiekvienas atskirai, tiek kartu sudėjus, turėtų neigiamą poveikį konkurencinei aplinkai rinkoje:

- 1) nepakankama konkurencija tarp Šalių;
- 2) likusio konkurento išstūmimas iš rinkos;
- 3) likusio konkurento prisitaikymo strategija.

2.1. Nepakankama konkurencija tarp Šalių

(46) Nagrinėjamu atveju Projektas Century yra MOCN (angl. *Multi-Operator Core Network*) sandoris. MOCN reiškia, kad kartu su RAN operatoriai dalijasi ir radijo dažniais (kanalais), kuriuos kartu naudoja, nors pagrindinis kiekvieno operatoriaus tinklas (CORE) vis tiek išlieka nepriklausomas (t. y. neapjungtas ir juo nesidalijama). Kaip minėta aukščiau, veikdami interneto prieigos paslaugų rinkoje paslaugų teikėjai tarpusavyje konkuruoja paslaugų įvairove, kainomis, kokybe ir tinklo padengiamumu. Šiuo metu Bitė ir Tele2 išvystyti judriojo ryšio tinklai skiriasi tiek padengiamumu, tiek ir užtikrinamos paslaugų kokybės parametrais (žr. 7 ir 8 lenteles).

7 lentelė. LTE tinklų aprėptis, atsižvelgiant į iki 2017-06-15 ir iki 2020-06-01 užregistruotų bazinių stočių duomenis.

Operatorius	LTE tinklų padengtų gyventojų dalis pagal signalo stiprumo lygį					
	2017-06-15			2020-06-01		
	-115 dBm	-105 dBm	-95 dBm	-115 dBm	-105 dBm	-95 dBm
Bitė	93,4 proc.	61,1 proc.	31,5 proc.	99,7 proc.	97,2 proc.	89,0 proc.
Tele2	97,3 proc.	75,4 proc.	44,5 proc.	99,9 proc.	98,4 proc.	91,3 proc.
Telia	98,6 proc.	75,2 proc.	43,9 proc.	99,9 proc.	97,9 proc.	90,7 proc.

Šaltinis: Tarnyba

(47) Atkreiptinas dėmesys, kad konkuruodami infrastruktūros lygmeniu per trejus metus visi trys didžiausi operatoriai labai stipriai padidino LTE tinklų padengiamumą, ypač esant vidutiniam (-105 dBm) ir stipriam (-95 dBm) signalo lygiui.

8 lentelė. Duomenų atsisiuntimas LTE tinkle pagal atitinkamą spartą galinčių naudoti gyventojų dalį, atsižvelgiant į iki 2020-02-06 užregistruotų bazinių stočių duomenis.

Operatorius	Gyventojų dalis					
	Tinklo apkrova 10 proc.			Tinklo apkrova 50 proc.		
	5 Mb/s	30 Mb/s	100 Mb/s	5 Mb/s	30 Mb/s	100 Mb/s
Bitė	99,2 proc.	87,3 proc.	40,3 proc.	98,7 proc.	57,2 proc.	4,7 proc.
Tele2	99,8 proc.	97,5 proc.	73,0 proc.	99,6 proc.	81,2 proc.	16,4 proc.
Telia	99,8 proc.	97,1 proc.	73,7 proc.	98,6 proc.	81,5 proc.	25,7 proc.

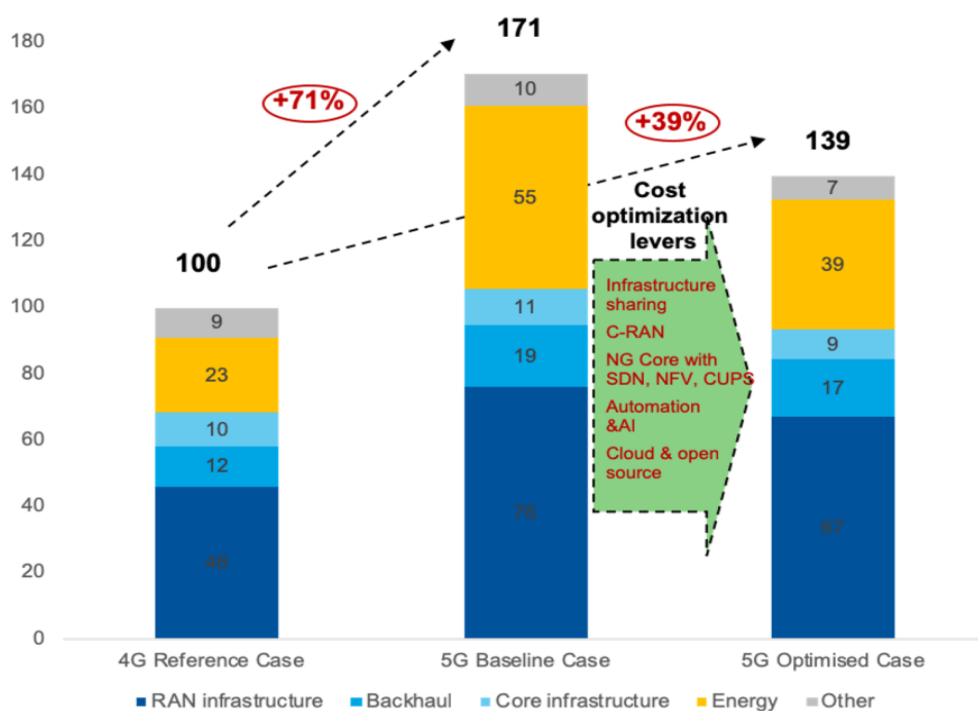
Šaltinis: Tarnyba

(48) Tačiau MOCN tipo sandoris eliminuoja jį sudariusioms Šalims galimybę konkuruoti paslaugų kokybe ir tinklo padengiamu, kadangi šiuos paslaugų parametrus iš esmės apsprendžia RAN tinklo išvystymas ir šiame tinkle naudojamų radijo dažnio juostų kiekis bei šių dažnių plotis. Kitaip tariant, dėl Projekto Century Bitė ir Tele2 galutiniams paslaugų gavėjams toje pačioje geografinėje vietoje vėliau ar anksčiau teiks analogiškos kokybės paslaugas.

(49) Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad dėl Perleidimo Bitė ir Tele2 negalės konkuruoti tarpusavyje teikdamos judriojo ryšio paslaugas tinklo padengiamumo ir kokybės parametrais tokiu lygiu, koku konkuruojama iki Perleidimo.

(50) Kaip teigia Šalys, net ir po Perleidimo Bitė ir Tele2 aktyviai konkuruos teikdami judriojo ryšio paslaugas, įskaitant interneto prieigos paslaugas, kadangi pačios paslaugos formuojamos CORE tinklo dalyje, kurias šie du operatoriai vystys kiekvienas atskirai.

(51) GSM asociacijos atlikta studija³ atskleidžia, kad judriojo ryšio operatoriams, vystant savo 4G ir 5G tinklus, didžioji sąnaudų dalis patiriama būtent RAN tinklo dalies kūrime (žr. 10 pav.). Tuo tarpu CORE tinklo dalyje patiriamos sąnaudos, palyginti su RAN tinklo vystymo sąnaudomis, yra 4,5 – 7 kartus mažesnės.

10 pav. Judriojo ryšio tinklų sąnaudų struktūra

Šaltinis: GSM asociacija

(52) Tokios tinklų sąnaudų proporcijos reiškia, kad po Perleidimo bendrai valdydamos ir plėtodamos RAN tinklą, tačiau atskirai vystydamos CORE tinklus, Bitė ir Tele2, tiek kiek tai susiję su judriojo ryšio tinklų vystymu ir palaikymu, patirs pakankamai panašias sąnaudas, t. y. šios sąnaudos dėl skirtingų CORE tinklų skirsis gana nestipriai. Todėl šių bendrovių galimybės taikyti skirtingas paslaugų kainas, kitaip tariant, konkuruoti kainomis tokiu lygiu, koku konkuruojama iki Perleidimo, sumažėja.

(53) Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad po Perleidimo Bitė ir Tele2 nebegalės tarpusavyje konkuruoti paslaugų kainomis tokiu lygiu, koku konkuruojama iki Perleidimo.

(54) Šalys Tarnybai nurodė, kad tiek Tele2, tiek Bitė, esant poreikiui (pvz., konkrečiam stambiam klientui, konkrečioje geografinėje teritorijoje), galės papildomai investuoti į RAN tinklo išplėtimą (pvz., savo lėšomis pastatyti papildomą bazinę stotį).

(55) Jei viena šalis lygiagrečiai vystomam bendram RAN tinklui, papildomai investuotų į savo atskirų bazinių stočių vystymą, tai reikštų, kad skirtingose teritorijose Tele2 ir Bitės teikiamų paslaugų kokybė ir (ar) tinklo padengiamumas gali skirtis. Kitaip tariant, atsirastų kiek didesnė galimybė Bitei ir Tele2 konkuruoti tarpusavyje tinklų padengiamumu ir paslaugų kokybe. Tačiau praktikoje toks scenarijus, t. y. kad Šalys pradėtų atskirai statyti bazines stotis, yra mažai tikėtinas, kadangi tokiu atveju, nebus galima patirti dėl Perleidimo sukuriamos pridėtinės vertės. Todėl Šalims visuomet bus parankiau RAN tinklą vystyti bendrai, o ne imtis vienašališkų iniciatyvų investicijoms į RAN tinklo

³ <https://www.gsma.com/futurenetworks/wiki/5g-era-mobile-network-cost-evolution/>

plėtrą, arba šios iniciatyvos bus labai mažos apimties ir atitinkamai neturės didelio poveikio Bitės ir Tele2 tinklų padengiamumo ar teikiamų paslaugų kokybės skirtumams.

(56) Šalių pateiktų dokumentų analizė suponuoja išvadą, kad bet kuri vienašališka investicija iš esmės gali tapti bendra investicija į tinklų plėtrą, kurios sukuriama nauda galėtų pasinaudoti abi šalys, t. y. neturėtų jokio poveikio konkurencijai tinklų padengiamumu ir paslaugų kokybe.

(57) Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Perleidimas neskatina ir tam tikra dalimi riboja vienašališkas Bitės ar Tele2 iniciatyvas papildomai investuoti į RAN plėtrą.

(58) Kaip nurodyta aukščiau, mažoje Lietuvos interneto prieigos paslaugų rinkoje šiuo metu veikiančių ar kitų potencialių MVNO derybinė galia dėl prieigos prie judriojo ryšio tinklų suteikimo yra labai ribota, kadangi prieigą galintys suteikti operatoriai yra labiau suinteresuoti patys pardavinėti mažmenines interneto prieigos paslaugas nei teikti kitiems operatoriams didmenines prieigos prie savo valdomų judriojo ryšio tinklų paslaugas. Vienintelė Bitė nagrinėjamu laikotarpiu teikė tokias paslaugas su ja nesusijusioms bendrovėms UAB „Teledema“ ir UAB „CSC Telecom“.

(59) Pastebėtina, kad vienu vertus, judriojo ryšio tinklo valdytojui, taip pat teikiančiam mažmenines interneto prieigos paslaugas, prieigos prie savo tinklo suteikimas MVNO gali būti nenaudingas, dėl padidėjusios konkurencijos mažmeninėje rinkoje, kita vertus, tokia prieiga leidžia efektyviau panaudoti tinklų resursus, ypač tais atvejais, kai operatoriaus tinklas dėl paslaugų gavėjų trūkumo nėra pilnai išnaudojamas.

(60) Šalių pateiktų dokumentų analizė suponuoja išvadą, kad prieigos suteikimas MVNO kiekvienai iš Šalių lems ne galimybę efektyviau išnaudoti galimai laisvus tinklo resursus, bet sąnaudų dalies už tinklo išlaikymą padidėjimą. Tokia situacija, gali sudaryti prielaidas nesuteikti prieigos prie valdomo tinklo MVNO.

(61) Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Perleidimas gali sudaryti prielaidas sumažinti Bitės ir Tele2 intencijas teikti prieigą prie jų valdomo judriojo ryšio tinklo MVNO.

2.2. Pagrindinio konkurento išstūmimo iš rinkos galimybės ir pasekmės

(62) Kaip nurodyta aukščiau, trečiojo didžiausio paslaugų teikėjo – Telia – užimama rinkos dalis 2013–2020 m. laikotarpiu, t. y. laikotarpiu, kuriam niekaip nedaro įtakos Projektas Century, palaipsniui mažėjo, kadangi Telia galutinių interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius augo vidutiniškai apie 2 kartus lėčiau, nei pagrindinių jos konkurenčių Bitės ir Tele2 paslaugų gavėjų skaičius. Vadinas, operatoriams nekeičiant savo elgesio rinkoje (pvz., neatliekant papildomų, nei įprasta, tinklo vystymo darbų, nekeičiant pardavimų strategijų ir pan.), tokios pačios tendencijos galėtų būti fiksuojamos ir artimiausių kelių metų laikotarpiu (pvz., iki realaus 5G tinklų įdiegimo). Tokia rinkos dinamika lemtų tai, kad Telia užimama rinkos dalis, tikėtina, dar labiau mažėtų, o Bitės ir Tele2 ir toliau augtų.

(63) Išduotų leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) analizė rodo, kad po Perleidimo abi jame dalyvaujančios pusės įgys galimybę bendrai (pasidalijamojo naudojimo teisėmis) naudoti 2/3 visų paskirtų ribotų resursų. Įvairūs technologiniai parametrai yra svarbūs viešojo judriojo ryšio tinklo paslaugų kokybei, duomenų perdavimo spartai. Vienas esminių yra radijo dažniai (kanalai) (juostų pločiai) ir tai Šalims gali suteikti reikšmingą pranašumą prieš likusį rinkoje konkurentą Telia. Kaip Tarnybai pateiktuose dokumentuose nurodė Šalys, dėl Projekto Century:

1. sumažės Tele2 ir Bitė sąnaudos, reikalingos tinklų plėtrai;
2. pagerės Bitės ir Tele2 teikiamų interneto prieigos paslaugų kokybė.

(64) Kaip nurodo Šalys, dėl šio sandorio Tele2 ir Bitė galės sutaupyti reikšmingą dalį lėšų, reikalingų investicijoms į tinklų plėtrą ar atnaujinimą. Tokie sąnaudų sutaupymai trečiojo rinkos dalyvio atžvilgiu suteiks Bitei ir Tele2 neabejotiną konkurencinį pranašumą. Konkurencinis pranašumas Telia atžvilgiu bus įgyjamas ir dėl bendrai naudojamų radijo dažnių (kanalų) ir RAN tinklų, vertinant paslaugų kokybės (pvz., duomenų perdavimo greitaveikos) aspektu.

(65) Tarnybos atlikta telefono ryšio numerių perkėlimo analizė parodė, kad elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, gavėjai, tuo pačiu ir interneto prieigos paslaugų gavėjai, aktyviai naudojami telefono ryšio numerio perkėlimo paslaugomis. Interneto prieigos paslaugų

elastingumą (gavėjų skaičiaus kitimą pasikeitus paslaugų kainai) patvirtina aukščiau parodyti *data-only* paslaugų rinkos dalių pagal vartotojus pokyčiai, priklausomai nuo paslaugų ARPU. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad galutiniai interneto prieigos paslaugų gavėjai nėra itin lojalūs esamiems paslaugų teikėjams, jeigu šie didina paslaugų kainas, o kiti paslaugų teikėjai jas mažina arba bent išlaiko vienodame lygyje.

(66) Kadangi dėl Perleidimo sumažės Tele2 ir Bitės sąnaudos, reikalingos tinklų plėtrai, tikėtina, kad, trumpuoju laikotarpiu (pvz., 1–3 metų laikotarpiu), konkuruodamos su Telia, jos turės galimybes sumažinti ir teikiamų interneto prieigos paslaugų kainas. Įvertinant tai, kad tuo pačiu metu dėl Perleidimo išaugs Bitės ir Tele2 paslaugų kokybė, tikėtina, kad vis daugiau interneto prieigos paslaugų gavėjų pasirinks būtent Bitės ir Tele2 teikiamas paslaugas, o tai lems dar spartesnę Telia užimamos rinkos mažėjimą, nei būtų galima prognozuoti be Perleidimo. Vertinant trumpuoju laikotarpiu, paslaugų kainos mažėjimas, o tuo pačiu metu ir jų kokybės augimas yra išties naudingas paslaugų gavėjams. Tačiau kyla rizika, kad tokios rinkos tendencijos (paslaugų kainų mažėjimas ir kokybės augimas) rinkoje nebus ilgalaikės, kadangi Bitei ir Tele2 dėl Perleidimo poveikio išlaikant technologinį pranašumą prieš Telia, ši bendrovė nebeturės svertų, galinčių sukurti realų konkurencinį spaudimą rinkoje Bitei ir Tele2.

(67) Šiuo atveju konkurenciniu spaudimu galima laikyti operatorių poveikį vienas kitam gerinti tinklų padengiamumą, paslaugų kokybę, mažinti kainas ar didinti paslaugų įvairovę. Tokioje koncentruotoje rinkoje kaip interneto prieigos paslaugų rinka, situacija, kai vienas iš trijų pagrindinių žaidėjų nebegalėtų daryti realaus konkurencinio spaudimo likusiems dviem, gali turėti neigiamų pasekmių rinkos plėtrai ir vystymuisi.

(68) Vertinant šias galimas neigiamas pasekmes šalia kitų veiksnių, galimai ribojančių tarpusavio konkurenciją tarp Bitės ir Tele2, papildomai galima išskirti ir neigiamą poveikį Šalių paskatoms, po Telia susilpninimo, atlikti tolimesnes papildomas investicijas į tinklų plėtrą.

(69) Kaip jau minėta aukščiau, dėl bendrai naudojamo RAN tinklo ir radijo dažnių (kanalų), Šalys tarpusavyje neturės galimybės konkuruoti tinklų padengiamumu ir paslaugų kokybe. Kitaip tariant, konkurencija tinklų padengiamumu ir paslaugų kokybe vyks tarp Telia tinklo ir bendro Bitės ir Tele2 tinklo. Todėl, tol, kol Telia veiks rinkoje, vyks infrastruktūra paremta konkurencija tarp Telia ir Bitės/Tele2. Įvykus aukščiau aprašytam rinkos vystymosi scenarijui ir Telia nebeturint galimybių taikyti konkurencinio spaudimo Bitei ir Tele2 dėl tinklų padengiamumo ar paslaugų kokybės, šios bendrovės, siekdamos maksimizuoti gaunamą pelną, gali mažinti investicijas į tinklų plėtrą, kadangi papildomos investicijos gali neatnešti papildomų pajamų. Padėtis rinkoje, kai nei vienai iš konkuruojančių pusių komerciškai nebėra naudinga investuoti į tinklų plėtrą, turės neigiamą poveikį visos elektroninių ryšių rinkos tolimesniam vystymuisi.

(70) Perleidimas ir su juo susijęs bendras BĮ RAN tinklo vystymas gali turėti įtakos konkurencijai fizinės infrastruktūros lygmeniu. Darant prielaidą, kad optimizuojant sąnaudas, BĮ RAN tinklas bus kuriamas, visų pirma, stengiantis išnaudoti Bitės ir Tele2 jau turimą fizinę infrastruktūrą (šiuo konkrečiu atveju judriojo ryšio bokštus ar kitą infrastruktūrą, tinkamą judriojo ryšio bazinėms stotims įrengti) ir tik konkrečioje geografinėje vietovėje nei Bitei nei Tele2 neturint judriojo ryšio bokštų, prieigą prie tokio tipo fizinės infrastruktūros pirkti iš kitų asmenų, įskaitant Telia.

(71) Atsižvelgiant į Telia, Bitės ir Tele2 viena kitai teikiamų prieigų skaičių, preliminariniu Tarnybos vertinimu, tokiu atveju BĮ iš Telia siektų įsigyti gerokai mažiau prieigų, nei Telia iš BĮ ir (arba) Bitės ir (arba) Tele2. Toks suteikiamų prieigų skaičiaus proporcijų pasikeitimas gali nulemti, kad komercinių derybų dėl prieigos suteikimo sąlygų metu BĮ ir (arba) Bitės ir (arba) Tele2 derybinė galia gerokai viršys Telia derybinę galią, o tai sudaro prielaidas BĮ ir (arba) Bitei ir (arba) Tele2 bloginti prieigos suteikimo sąlygas, įskaitant kainas, vilkinti prieigos suteikimą ar apskritai nepagrįstai atsisakyti suteikti prieigą. Tokia situacija gali turėti papildomą (šalia aukščiau identifikuoto neigiamo poveikio konkurencijai) neigiamą įtaką konkurencijai teikiant interneto prieigos paslaugas.

(72) Atsižvelgiant į tai, situacija tokioje koncentruotoje interneto prieigos paslaugų rinkoje, kai vienas iš trijų pagrindinių žaidėjų nebegali daryti realaus konkurencinio spaudimo likusiems dviem, gali turėti neigiamų pasekmių rinkos plėtrai ir vystymuisi.

2.3. Pagrindinio konkurento prisitaikymo strategija

(73) Jeigu Perleidimas įvyktų, Telia būtų priversta koreguoti savo elgesį rinkoje, t. y. siekdama išlikti rinkoje, turėtų prisitaikyti prie naujų aplinkybių. Galima daryti prielaidą, kad be kitų galimų scenarijų bendrovė galėtų pasirinkti vieną iš žemiau pateiktų dviejų, arba netgi stengtųsi suderinti abu kartu:

1. investicijų mažinimas arba investavimas tik tiek, kiek reikia;
2. geografinė rinkos segmentacija.

(74) Šiuo metu Telia rinkoje save pozicionuoja kaip rinkos inovacijų lyderę, kuri pirmoji iš rinkos dalyvių stengiasi įdiegti naujausias technologijas ir jomis pagrįstas paslaugas pasiūlyti savo paslaugų gavėjams (pvz., 5G nekomercinių „bandomųjų“ paslaugų pradėjimas teikti ribotose Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos teritorijose). Bet kuriam rinkos žaidėjui pirmajam investuoti į naujausias technologijas visuomet yra rizikingiau, nes įprastai naujų technologijų atsiradimo pradžioje visa reikalinga įranga būna santykinai brangesnė (pvz., nes dar nedaug gamintojų), nei atliekant investicijas po kelių mėnesių ar metų, arba vartotojai dar neturi galimybės naudotis naujos technologijos pagrindu teikiamų paslaugų (nes neturi tam pritaikytos galinės įrangos, pvz., neturi telefonų, palaikančių 5G ryšį), arba nemato poreikio pirkti naujas, paprastai brangesnes, paslaugas (t. y. operatoriai nemato pagrįstą „naudojimo atvejų“). Tačiau, tikėtina, kad, atsižvelgdama į dėl Perleidimo atsirasiančius Bitės ir Tele2 sąnaudų, reikalingų tinklų plėtrai, sutaupymus, Telia nebesieks pirmoji atlikti investicijas į inovatyvius tinklų sprendimus ar naujas technologijas. Apskritai tokiu atveju Telia gali būti netgi naudingiau siekti, kad visoje rinkoje būtų kuo mažiau investuojama į tinklų plėtrą, nes į ką beinvestuotų Telia (plėtrą, inovacijas, pan.), Bitė ir Tele2 galėtų tą patį rezultatą pasiekti su reikšmingai mažesne investicija, t. y. su kiekviena papildoma investicija Bitė ir Tele2 tik didintų konkurencinį pranašumą prieš Telia. Toks elgesys, galbūt ir padėtų Telia išsilaikyti rinkoje, tačiau apskritai ilgu laikotarpiu turėtų neigiamų pasekmių rinkos vystymuisi ir plėtrai. Taip pat pabrėžtina, kad Telia nusprendus mažiau investuoti į tinklų plėtrą, nebeliks konkurencinio spaudimo Šalims pačioms papildomai investuoti į savo tinklų plėtrą.

(75) Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad dėl Perleidimo Telia nusprendus mažinti investicijas į tinklų plėtrą, analogiškai gali sumažėti ir Šalių intencijos atlikti tokias investicijas, tokiu būdu bus sukuriama neigiamos pasekmės rinkos vystymuisi ir plėtrai.

(76) Alternatyviai Telia, siekdama išlikti rinkoje, gali pasirinkti geografiškai nevienodai vystyti savo tinklą, pvz., į tinklų plėtrą investuoti tik tam tikrose teritorijose, kuriose tikėtina pelningiausiai teikti paslaugas (pvz., didžiuosiuose miestuose ar netgi atskirose jų dalyse, kurortuose ir pan.), likusiose vietovėse užtikrinant teritorijos padengiamumą silpnu signalo lygmeniu. Tokiu būdu Telia optimizuotų savo investicijas ir galėtų išlikti konkurencinga teikiant judriojo ryšio paslaugas tam tikrose teritorijose ar segmentuose, tačiau, kita vertus, gerokai sumažėtų tinklų plėtra, o tuo pačiu ir operatorių tarpusavio konkurencija kitose, „mažiau pelningose“, teritorijose, taip dar gilinant šalies nutolusių „baltųjų“ ir „pilku“ vietovių, kuriose neužtikrinamas arba užtikrinamas tik silpnas ryšio padengiamumas ir išlieka skaitmeninė atskirtis, problemą. Be to, Telia nusprendus nebeinvestuoti į „mažiau pelningas“ teritorijas, analogiškus sprendimus gali priimti ir Šalys, o tai dar labiau nei iki Perleidimo sustiprintų „baltųjų“ ir „pilku“ vietovių problemą.

(77) Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad dėl Perleidimo Telia nusprendus investicijas į tinklų plėtrą koncentruoti tik į tam tikras geografines teritorijas, bus sukuriama neigiamos pasekmės rinkos vystymuisi ir plėtrai.

2.4. Tarptautinė praktika

(78) Tarnyba, nagrinėdama Perleidimo poveikį konkurencijai, išnagrinėjo ir tarptautinę (ES) judriojo ryšio tinklų dalijimosi atvejų praktiką. Tarnyba tarptautinės praktikos vertinimui (analizei) pasirinko kriterijus, kurie visi kartu atitiktų ar būtų panašūs į Projekto Century faktines aplinkybes:

- 1) dalijimasis judriaisiais tinklais pirmiausiai turi būti MOCN tipo sandoris;

2) dalijimosi judriaisiais tinklais MOCN sandorio tipo atveju turėtų būti įtraukiamos visos tuo metu įmanomos technologijos;

3) dalijimosi judriaisiais tinklais MOCN sandoris turėtų apimti visą valstybės teritoriją;

4) dalijimosi judriaisiais tinklais MOCN sandoryje turėtų dalyvauti panašios arba netgi mažesnės svarbos judriojo ryšio rinkoje judriojo ryšio operatoriai kaip Projekto Century atveju, operatorių skaičius prieš sandorį turėtų būti artimas judriojo ryšio operatorių skaičiui Lietuvoje prieš Projektą Century;

5) prieš MOCN tipo sandorį turėtų būti panašus radijo dažnių (kanalų) paskirstymas judriojo ryšio operatoriams.

(79) Įvertinus aukščiau nurodytus kriterijus, juos visus iš esmės atitinka Danijos konkurencijos institucijos 2012 m. bylos Nr. 4/0120-0402-0057 Telia Sonera ir Telenor dėl spektro (dažnių) koncentravimo faktinės aplinkybės⁴. Kiti atvejai tarptautinėje praktikoje vyko kitokiomis aplinkybėmis ir nėra visiškai palyginami su Projekto Century faktinėmis aplinkybėmis: sandoriai buvo koncentracijos, bet ne grynai MOCN tipo sandoriai (pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės atveju Europos Komisijos sprendimas byloje Nr. COMP/M.5650 T-Mobile/ Orange ar Austrijos atveju Europos Komisijos sprendimas byloje Nr. COMP/M.6497 – Hutchison 3G Austria/Orange), sandoriai apėmė ne visas technologijas (pavyzdžiui, Suomijos konkurencijos ir vartotojų institucijos (FCCA) sprendimas byloje Nr. 438/14.00.00/2014 DNA Oy TeliaSonera Finland Oy), sandoriai buvo vykdomi ne visoje šalies teritorijoje (pvz. Suomijos konkurencijos ir vartotojų institucijos (FCCA) sprendimas byloje Nr. 438/14.00.00/2014 DNA Oy TeliaSonera Finland Oy), kai sandoris apėmė tik dalį teritorijos (50 proc. Suomijos ploto ir 15 proc. populiacijos).

(80) Danijos atvejis buvo vienas didžiausių susitarimų dėl infrastuktūros dalijimosi (MOCN tipo sandoris): judriojo ryšio operatoriai Telia ir Telenor sutarė bendrai statyti 2G, 3G ir 4G tinklus per bendrą įmonę Newco. Sandoris apimtų ir būsimas technologijas, t. y. ir 5G technologiją. Šiame susitarime jo šalys taip pat susitarė dalintis radijo dažniais (kanalais). Sandoris apėmė visą Danijos teritoriją. Išmaniosiomis tinklo dalimis (pagrindiniu tinklu) (pavyzdžiui, vartotojų duomenys ar perdavimo pajėgumai) nagrinėjamu atveju nuspręsta nesidalinti. Susitarimo pagrindu nustatyta, kad judriojo ryšio operatoriai išliks nepriklausomi, priimant sprendimus didmeninėse ir mažmeninėse rinkose. Analogiškos nuostatos yra ir Projekto Century atveju.

(81) Prieš MOCN tipo sandorį Danijos mažmeninėse judriojo ryšio rinkose veikė 4 didieji judriojo ryšio operatoriai. Nagrinėjamu atveju Telenor buvo 2-as didžiausias operatorius pagal rinkos dalis mažmeninėse rinkose, Telia yra 3-ias didžiausias operatorius pagal rinkos dalis mažmeninėse rinkose.

9 lentelė. Rinkos dalys (pagal pajamas) ir turimas spektras Danijos byloje Nr. 4/0120-0402-0057.

Judriojo ryšio operatoriaus pavadinimas	Judriojo telefono ryšio paslaugų rinkos dalis, proc.	Mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų judriojo ryšio technologijomis, rinkos dalis, proc.	Spektras				
			900 MHz	1800 MHz	2100 MHz	2600 MHz	Spektras iš viso
Telenor	20-30	20-30	2x9	2x19,4	2x15	2x20	2x63,4
Telia	20-30	0-10	2x11,8	2x23,6	2x15	2x20	2x70,4
TDC	30-40	30-40	2x9	2x21,8	2x15	2x20	2x65,8
3	0-10	30-40	2x5	2x10	2x15	2x10	2x40
Būsima Telenor ir Telia bendrai sukoncentruoto	-	-	59,8 proc.	57,5 proc.	50,0 proc.	57,1 proc.	55,8 proc.

⁴

<https://www.kfst.dk/media/13407/20120229-afgoerelse-anmeldelse-af-netdelingssamarbejde-mellem-telia-og-telenor.pdf>; bylos santrauka: <https://www.en.kfst.dk/nyheder/kfst/english/decisions/20120229-radio-access-network-sharing-agreement-between-telia-denmark-and-telenor/>

spekto dalis, proc.	(dažnių)						
------------------------	----------	--	--	--	--	--	--

Šaltiniai: <https://www.kfst.dk/media/13407/20120229-afgoerelse-anmeldelse-af-netdelingssamarbejde-mellem-telia-og-telenor.pdf>; www.etd.ceu.hu/2013/toth_bence.pdf.

(82) Kaip matyti iš 9 lentelės, Telia ir Telenor, įgyvendinus šį MOCN tipo sandorį be papildomų sąlygų, per bendrą įmonę Newco iš viso bendrai sukoncentruotų 55,8 proc. viso radijo spektro, arba tarp 50–60 proc. konkrečių radijo dažnių juostų. Iki MOCN sandorio 3 didžiausi operatoriai turėjo panašų radijo spektrą iš viso (MHz) – Telenor turėjo 26,5 proc., Telia – 29,4 proc., TDC – 27,5 proc. Taigi, darant prielaidą, kad idealiu atveju po MOCN sandorio bendrai įmonei Newco ir kitiems 2 operatoriams kiekvienam iš jų turėtų tekti po 33,3 proc. bendro radijo spektro, per bendrą įmonę Newco iš viso bendrai būtų sukoncentruota 55,8 proc. viso radijo spektro.

(83) Taigi, galima teigti, kad minėtos Danijos bylos faktinės aplinkybės didelė dalimi, kaip MOCN sandoris, atitinka Projekto Century faktines aplinkybes (pagrindiniai skirtumai, kad Danijoje veikė daugiau judriojo ryšio operatorių, be to, MOCN sandorio šalimis buvo antras ir trečias pagal dydį operatoriai, o ne pirmas ir antras, kaip kad Lietuvoje).

(84) Danijos konkurencijos institucija tokiomis sąlygomis neleido vykti MOCN sandoriui, kadangi po bendros įmonės Newco sukūrimo įvykus MOCN sandoriui Telia ir Telenor turėtų sukoncentravusios neproporcingai didelę dalį radijo spektro (beveik dvigubai daugiau radijo spektro, nei jo turėtų judriojo ryšio operatorius TDC) – vykdam šį MOCN sandorį prisiimti įsipareigojimai, kad tiksliai bendra įmonė Newco dalyvaus radijo dažnių (kanalų) aukcionuose naujiems radijo dažniams (kanalams).

(85) Toks įsipareigojimas buvo nustatytas siekiant išvengti situacijos, kai pirkdamos radijo dažnius atskirai, o po to juos sujungdamos bendroje įmonėje, Telia ir Telenor gautų prieigą prie vis didesnio radijo dažnių kiekio. Danijos konkurencijos institucijos sprendimo priėmimo metu keturiose mobiliojo ryšio operatorių tuo metu naudotose radijo dažnių juostose Telia ir Telenor turimos radijo dažnių dalys kartu sudarė 50-60 procentų konkrečių juostų dažnių. Po minėto sprendimo priėmimo įvykusiųose aukcionuose, kuriuose dalyvavo bendroji įmonė, šios turimų dažnių dalys dvejose dažnių juostose sumažėjo iki 29-33 procentų. Taigi, nagrinėjamo MOCN sandorio problema buvo radijo spektro sukoncentravimas. Be to, šiuo atveju yra prisiimtas įsipareigojimas suteikti didmeninę prieigą.

(86) Didmeninės prieigos suteikimo įpareigojimas nėra naujiena ir kituose tarptautinės praktikos atvejuose (pvz., Austrijos atveju Europos Komisijos sprendime byloje Nr. COMP/M.6497 – Hutchison 3G Austria/Orange dėl sandorio problemiško nustatytas įpareigojimas suteikti didmeninę prieigą 10 m. terminui, taip pat Suomijos atveju Suomijos konkurencijos ir vartotojų institucijos (FCCA) sprendime byloje Nr. 438/14.00.00/2014 DNA Oy TeliaSonera Finland Oy dėl sandorio problemiško šalys prisiėmė įsipareigojimus suteikti didmeninę prieigą).

3. Perleidimo vertinimas geografiniu aspektu

(87) Užsienio šalių patirtis rodo, kad teritorijos, kurioje bus bendrai naudojami radijo dažniai (kanalai), plotas yra vienas iš aspektų, į kurį būtina atsižvelgti vertinant bendro radijo dažnių (kanalų) naudojimo poveikį konkurencijai judriojo ryšio rinkoje. Visiems judriojo rinkoje veikiantiems subjektams žinomas faktas, kad tankiausiose teritorijose, sudarytose iš didelių miesto zonų ir jų apylinkių, judriojo tinklo diegimo pelningumas yra didelis, nes tai leidžia pasiekti daug vartotojų per tinklą, apimančią tik nedidelę teritoriją. Šiame kontekste konkurencijos skatinimas per atskirtų operatorių savarankišką infrastruktūrą, t. y. savarankiškus tinklus, yra tinkamas, nes tai leidžia skatinti investicijas, naujoves ir galiausiai veiksmingą konkurenciją vartotojų naudai. Ir atvirkščiai, labiausiai izoliuotose, ne tokiose tankiose ir brangesnėse srityse, kurias reikia aprėpti, dalijimasis judriuoju tinklu sumažina diegimo išlaidas ir greičiausiai prisidės prie geresnių paslaugų teikimo didesniai skaičiui žmonių.

(88) Pažymėtina, kad BEREC dokumente „BEREC Common Position on Mobile Infrastructure Sharing“⁵ yra akcentuojama, kad geografinis aspektas yra vienas esminių, vertinant tinklų dalinimosi susitarimus, ir turi būti atsižvelgiama į konkrečios valstybės specifinę situaciją. Remiantis gerąją ES valstybių narių praktika, daroma išvada, kad kiekvienam operatoriui vystyti savo atskirą infrastruktūrą yra pelninga tankiai apgyvendintose vietovėse, kadangi didelę dalį paklausos galima patenkinti plėtojant tinklus ribotos aprėpties teritorijoje, todėl tankiai apgyvendintose vietovėse (miestuose) tikslinga skatinti infrastruktūrą paremtą konkurenciją tarp operatorių, nes tai skatina investicijas, inovacijas ir efektyvią konkurenciją, kuriančią naudą vartotojams. Tuo tarpu retai apgyvendintose vietovėse, plėtoti atskirus tinklus ir konkuruoti per infrastruktūrą yra brangu, ir dalinimasis įgalina taupyti tiek tinklų plėtos, tiek eksploatavimo kaštus, sudarant galimybę teikti paslaugas vartotojams.⁶ Pažymima, kad spektro sutelkimas ten, kur konkurencija per infrastruktūrą negalima, gali padėti spręsti padengiamumo problemas, teikiant geresnes paslaugas, su geresne sparta.⁷ Atsižvelgiant į tai, bendras radijo dažnių (kanalų) naudojimas galėtų būti leidžiamas vietovėse, kuriose judriojo ryšio tinklas yra mažiau išplėtotas.

(89) Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Prancūzijos nacionalinis reguliuotojas ARCEP 2016 m. Mobilųjų tinklų dalijimosi gairėse⁸ yra nurodęs, jog radijo dažnių sutelkimas padidina konkurencijos ribojimą ir *a priori* turėtų būti leistinas tik menkai apgyvendintose teritorijose, kadangi tik šiose teritorijose gali būti prisidėta prie geresnės paslaugų kokybės, nedarant neigiamo poveikio konkurencijai.

(90) Tyrimo metu nustatyta, kad netolygus Lietuvos gyventojų pasiskirstymas tiesiogiai koreliuoja su viešųjų judriojo ryšio tinklų plėtra Lietuvoje bei bazinių stočių tankumu, taip pat kai kurių miestų savivaldybių administracinės ribos yra labai išplėstos ir pakraščių gyventojai negauna tokių paslaugų įvairovės kaip miesto centrinėje dalyje.

(91) Situacija, kad tankiai apgyvendintose vietovėse užtikrinamas puikus elektroninių ryšių tinklų padengimas ir didelės spartos, o nutolusiose, kaimiškose vietovėse išlieka „baltosios teritorijos“ ir jų nulemiama „skaitmeninė atskirtis“, vis dar išlieka daugumoje ES šalyse. Vienas svarbiausių valstybių tikslų jų nacionalinėse „skaitmeninėse darbotvarkėse“ – siekis užtikrinti elektroninių ryšių paslaugų prieinamumą visoje šalies teritorijoje įsikūrusiems namų ūkiams. Atkreiptinas dėmesys, kad Europos Komisijos 2016 m. rugsėjo 14 d. komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“ (COM(2016)587 final)⁹ valstybės narės skatinamos prisidėti prie trijų strateginių uždavinių iki 2025 m. įgyvendinimo: užtikrinti gigabitinį junglumą vietose, kuriose yra socialinių – ekonominės plėtos iniciatyvų; užtikrinti 5G junglumą visų miestų teritorijose ir visose didžiausiose sausumos transporto magistralėse; ir sudaryti galimybę visiems namų ūkiams naudotis ne mažesnės kaip 100 Mb/s spartos interneto ryšiu.

(92) Europos Komisijos rekomendacijose dėl 5G kaštų mažinimo¹⁰ yra akcentuojama, kad turėtų būti palaikomos kaštus mažinančios iniciatyvos (pasyvios ir aktyvios infrastruktūros dalinimasis, bendras bevielės infrastruktūros vystymas), ypač – ekonomiškai nepatraukliose vietovėse.

(93) Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos užsakymu atliktas Išankstinio ES fondų investicijų į skaitmeninio junglumo gerinimo veiklą 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiu

5

https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/8605-berec-common-position-on-infrastructure-sharing, 13 June 2019

⁶ 16-17 psl.

⁷ 19 psl.

⁸ https://www.arcep.fr/uploads/tx_gspublication/2016-05-25-partage-reseaux-mobiles-lignes-directrices.pdf

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0587&from=lt>

¹⁰ Commission Recommendation on a common Union toolbox for reducing the cost of deploying very high capacity networks and ensuring timely and investment-friendly access to 5G radio spectrum, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-recommendation-common-union-toolbox-reducing-cost-deploying-very-high-capacity>

vertinimas¹¹ parodė, kad tik viešųjų fiksautojo ryšio tinklų padengiamumas 2019 m. siekė 76,9 proc. Geriausiai viešieji fiksautojo ryšio tinklai išvystyti regionuose, į kuriuos patenka didieji Lietuvos miestai: Klaipėdos regione padengiamumas sudarė 84,7 proc., Vilniaus regione – 83,4 proc., Kauno regione – 82,6 proc. Pagal viešųjų fiksautojo ryšio paslaugų gavėjų struktūrą didžiausia dalis (375,3 tūkst. paslaugų gavėjų, 29,1 proc.) naudojami nuo 100 Mb/s iki 1 Gb/s spartos internetu. Studijoje pateikiami judriojo plačiajuosčio ryšio padengiamumo vertinimai rodo, kad LTE technologija 100 Mbps ir spartesniu interneto ryšiu yra padengiama 65,9 proc. Lietuvos namų ūkių, ir didesnis padengimas užtikrinamas 5 didžiausiose Lietuvos miestų savivaldybėse, kuriose yra 40 proc. visų Lietuvos namų ūkių:

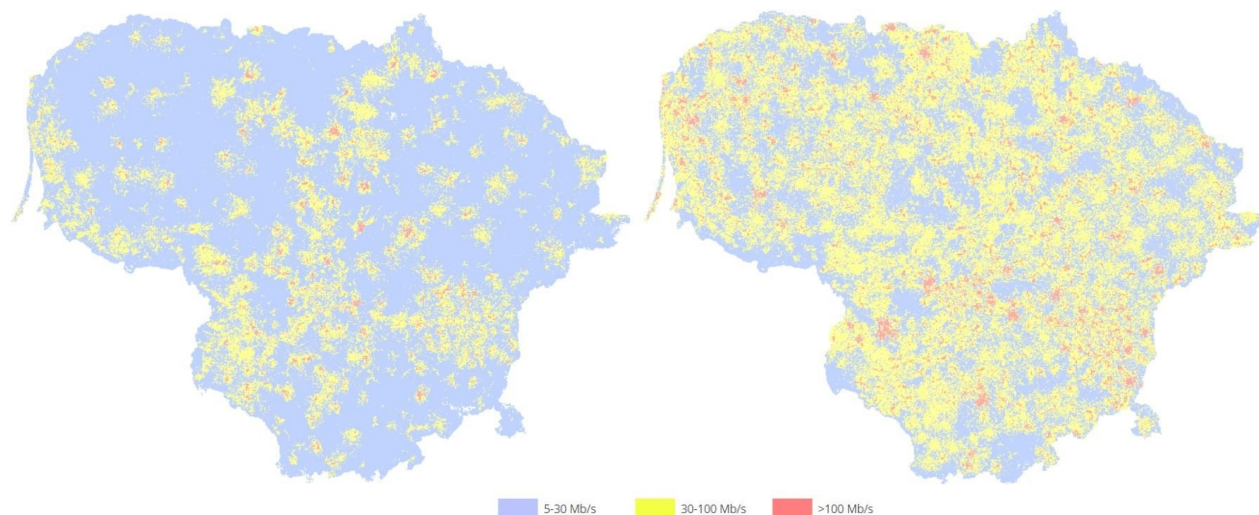
- Vilniaus miesto sav. 72,4 %
- Kauno miesto sav. 69,7 %
- Klaipėdos miesto sav. 81,9 %
- Šiaulių miesto sav. 70,2 %
- Panevėžio miesto sav. 75,9 %
- Kitose sav. 61,1 %.

(94) 2016–2017 m. VšĮ „Plačiajuostis internetas“ užsakymu rengiant Lietuvos naujos kartos interneto prieigos infrastruktūros plėtros investicijų projektą¹², pagal esamos ir numatytos iki 2020 m. pastatyti ryšio operatorių infrastruktūros ir tinklų duomenis, buvo įvertintas Lietuvos naujos kartos prieigos tinklo infrastruktūros (tiek fiksautojo, tiek judriojo), užtikrinančios ne mažesnę nei 30 Mbps duomenų perdavimo spartą, padengiamumas. Judriojo tinklo aprėpties skaičiavimuose buvo įvertinti esami Lietuvos 4G (LTE) tinklai ir jų plėtros planai, atsižvelgiant į esamos tinklo infrastruktūros tinkamumą tolesniam jos naudojimui ir tinklo plėtrai. Nustatyta, kad spartus (t. y. ne mažesnės nei 30 Mb/s spartos) judrusis ryšys 2017 m. dengė 84,21 proc. namų ūkių: savivaldybių centruose (įskaitant 5 didžiuosius miestus) galimybę naudotis sparčiu judriuoju ryšiu turėjo 97,22 proc. namų ūkių, kaimiškiosios vietovės – tik 62,44 proc. namų ūkių. Įvertinus judriojo ryšio operatorių per artimiausius 3 metus planuojamas įrengti naujas 4G (LTE) bazines stotis ir atlikus planuojamo 30 Mb/s 4G (LTE) ryšio padengimo modeliavimą, buvo apskaičiuota, kad 2020 m. 30 Mb/s 4G (LTE) ryšio prieigos galimybę turės 86,94 proc. visų Lietuvos namų ūkių: savivaldybių centruose (įskaitant 5 didžiuosius miestus) praktiškai visi arba 99,09 proc. namų ūkių, tuo tarpu kaimiškiosiose vietovėse – 66,61 proc. namų ūkių. Tai patvirtina, kad išlieka ženklus atotrūkis tarp Lietuvos miestų ir kaimiškųjų vietovių gyventojų galimybių naudotis naujos kartos judriuoju ryšiu.

(95) Tarnybos skaičiavimai patvirtina, kad nors LTE(4G) tinklai Lietuvoje aprėpia beveik visus šalies namų ūkius (99,8 proc.), vis tik teoriniai spartų skaičiavimo (taikant 50 proc. tinklo apkrovą) rezultatai rodo ženkliai skaitmeninę neurbanizuotą teritoriją atskirtį. Tai vaizdžiai iliustruoja Bitės ir Tele2 LTE tinklų teorinių spartos skaičiavimų žemėlapiai (didesnės kaip 30 Mb/s spartos plotai pažymėti geltona spalva, o 100 Mb/s ir didesnės spartos plotai pažymėti rausva spalva) (žr. 11 pav.).

¹¹ Smart Continent. Išankstinis ES fondų investicijų į skaitmeninio junglumo gerinimo veiklą 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiu vertinimas, 2020 // <https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/isankstinis-es-fondu-investiciju-i-skaitmeninio-junglumo-gerinimo-veikla-2021-2027-m-finansavimo-laikotarpiu-vertinimas>

¹² EY, Incomsystems. Naujos kartos interneto prieigos infrastruktūros plėtros investicijų projektas, 2017 // https://www.placiajuostis.lt/upload/files/PI%20-%20NKPTI%20IP%20-%20IP_v_5_0_.pdf

11 pav. Bitės ir Tele2 LTE tinklų teorinių spartų skaičiavimų žemėlapiai.

Šaltinis: Tarnyba.

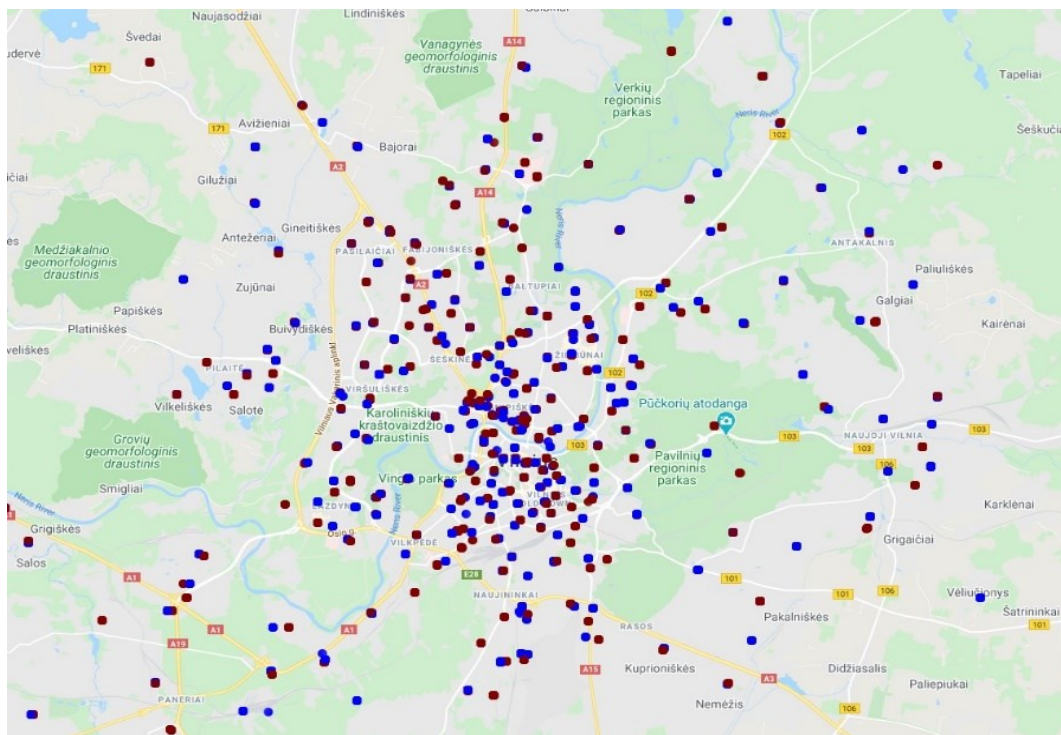
(96) Techninės teorinio modeliavimo prielaidos: skaičiavimams naudojama metodika pagrįsta radijo bangų sklaidimo modeliu, parengtu pagal rekomendaciją ITU-R P. 525 „Laisvos erdvės slopinimo skaičiavimai“¹³ bei elektromagnetinių bangų difrakcijos modelį „Deygout 1994“¹⁴, papildomai įskaičiuojant slopinimą dėl dalinio Fresnelio zonos uždengimo. Priimtas imtuvo antenos aukštis 1,5 m virš žemės paviršiaus, antenos stiprinimo koeficientas -3 dBi ir papildomas slopinimas dėl žmogaus kūno įtakos -4 dB. Naudojama metodika įvertina LTE „Carrier Aggregation“ darbo režimą, MIMO 4×4 antenas bei 256 QAM moduliacijos palaikymą. Skaičiavimai atlikti naudojant lazeriniais matavimais gautą Lietuvos reljefo sluoksniu žemėlapi (mastelis 1:6 000), kartu įvertinant paviršiaus užstatymą bei miškų įtaką.

(97) Bendros investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą 2014–2019 m. laikotarpiu sumažėjo 10,2 proc. – nuo 82,3 mln. Eur iki 73,9 mln. Eur, investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą 2014 m. sudarė 13,6 proc. visų pajamų, 2019 m. – 10,4 proc. Šiuo laikotarpiu daugiausia buvo investuojama į plačiajuosčio ryšio tinklų plėtrą – į judriojo 4G ryšio plėtrą ir šviesolaidinio ryšio linijų tinklus.

(98) Tad tankiai apgyvendintose Lietuvos vietovėse jau dabar puikiai išvystyta viešųjų judriojo ryšio tinklų infrastruktūra – tai geriausiai atspindi bazinių stočių tankis, kuris didžiųjų miestų centrinėse dalyse yra didžiausias (žr. 12 pav.), tačiau nutolusiose vietovėse išlieka nepadengtų namų ūkių. Tai patvirtina ir Tarnybos reguliariai gaunami skundai dėl mažos interneto prieigos paslaugų duomenų perdavimo ir (ar) parsisiuntimo spartos judriojo ryšio tinkluose iš kaimiškųjų vietovių gyventojų. Analizuojant šiuos skundus, neretai nustatoma, kad ir pagal pačių paslaugų teikėjų viešai skelbiamus duomenis apie jų judriojo ryšio tinklų aprėpties zonas matyti, jog tam tikrose šalies vietovėse yra užtikrinamas tik silpnas arba vidutinis mobiliojo ryšio signalo lygis, todėl tokiose vietovėse gyventojai ir negali tikėtis aukštos kokybės paslaugų, o patys operatoriai, reaguodami į tokius paklausimus, paprastai informuoja, kad į skunduose nurodomas vietas bus atsižvelgiama, svarstant neapibrėžto laikotarpio infrastruktūros plėtros ir ar paslaugų kokybės gerinimo planus, arba kad šiose vietovėse artimiausiu metu ryšio infrastruktūros plėtra neplanuojama.

¹³ Recommendation ITU-R P.525-4 Calculation of free-space attenuation (P Series. Radiowave propagation). https://www.itu.int/dms_pubrec/itu-r/rec/p/R-REC-P.525-4-201908-I!!PDF-E.pdf

¹⁴ Recommendation ITU-R P. 526-8 Propagation by diffraction (Deygout method). https://www.itu.int/dms_pubrec/itu-r/rec/p/R-REC-P.526-8-200304-S!!PDF-E.pdf

12 pav. Bitės ir Tele2 bazinių stočių tankio Vilniaus mieste žemėlapis.

Šaltinis: Tarnyba.

(99) Lietuvos miestų administracinės ribos neretai yra neproporcingai didesnės, nei kitose Europos šalyse (pvz., Vilniaus miesto plotas yra beveik keturis kartus didesnis už Paryžiaus), todėl neretai ir pačiuose miestuose yra skaitmeninę atskirtį patiriantys namų ūkiai). Dažniausiai tai būdinga gyvenamaisiais kvartalais virtusioms sodų bendrijoms (laikomos priemiesčiais, nors faktiškai yra miestų administracinėse ribose), kuriose gyventojų tankis yra pakankamai aukštas, o fiksuotų tinklų infrastruktūra silpnai išvystyta ir vienintelė galimybė gauti duomenų perdavimo paslaugą yra judriojo ryšio tinklai. Iš kitos pusės tankiai apgyvendinti „miegamieji miestų kvartalai“ turi gerai išvystytą fiksuotų tinklų infrastruktūrą ir duomenų perdavimo apkrovimų analizė leidžia daryti prielaidą, kad didžioji duomenų srauto dalis, pvz. vakarinio piko metu, kai dauguma gyventojų grįžta į savo namų ūkius, yra nukraunama per lokalius wifi ir toliau fiksuotuosius tinklus. Tai patvirtina ir pandemijos metu dvigubai išaugę duomenų perdavimo srautai tokiuose kvartaluose, tačiau kiek ryškesnio naujų bazinių stočių registravimo padidėjimo juose nebuvo pastebėta.

(100) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tikslinga Bitei leisti perleisti radijo dažnius (kanalus) BĮ rečiau apgyvendintose teritorijose, mažinant skaitmeninės atskirties problemas, tuo pačiu ribojant tokią galimybę tankiai apgyvendintose teritorijose, kuriose konkurencija yra veiksminga ir nėra skaitmeninės atskirties problemų. Perleidimas ribotinas nustatant tam tikro dydžio apskritimo zonas aplink didžiųjų miestų centre esantį tašką, apskritimo spindulį numatant tokio dydžio, jog apimtų 50 proc. mieste užregistruotų bazinių stočių celių. Ši 50 proc. užregistruotų bazinių stočių celių riba laikoma pakankama, kadangi taikant šį kriterijų yra išlyginamas lygiomis dalimis ir viso BĮ ir Telia turimų bazinių stočių celių skaičius šalyje.

(101) Penkių didžiausių Lietuvos miestų centriniais taškais buvo pasirinkti esami ar buvę centriniai paštai (adresai, koordinatės):

Vilnius	Totorių g. 8, 01121 Vilnius	582699, 6061908 (LKS)
Kaunas	Laisvės al. 102, 44001 Kaunas	493866, 6084651 (LKS)
Klaipėda	H. Manto g. 7, 92128 Klaipėda	319692, 6179146 (LKS)
Šiauliai	Aušros al. 42, 76294 Šiauliai	457256, 6200194 (LKS)
Panevėžys	Respublikos g. 60, 35171 Panevėžys	522489, 6177838 (LKS)

(102) Iš viso šalyje užregistruotos 33 208 bazinių stočių celės, iš jų 5 929 (17,9 proc.) Vilniuje, 3 177 (9,6 proc.) Kaune, 1 719 (5,2 proc.) Klaipėdoje, 874 (2,6 proc.) Šiauliuose ir 644 (1,9 proc.) Panevėžyje (iš viso penkiuose didžiausiuose miestuose – 12 343 (37,2 proc.)).

(103) Siekiant užtikrinti tinklo plėtrą teritorijose, kuriose atskirų tinklų vystymas Šalims būtų nuostolingas, tačiau tuo pačiu užtikrinti analogiškas sąlygas konkuruoti kitiems operatoriams komerciškai patraukliausiose didžiųjų miestų teritorijose, atsižvelgiant į paskaičiuotas atitinkamo spindulio apskritimines zonas, Perleidimas neturėtų būti leidžiamas šiose Lietuvos teritorijos dalyse (žr. 10 lentelę):

10 lentelė. Zonos, kuriose neturėtų būti leidžiamas Perleidimas.

Miestas	Centrinio taško LKS koordinatės	Viso celių mieste	Apskritimo spindulys (km)	Celių skaičius zonos viduje	Procentinė dalis nuo visų celių mieste
Vilnius	582699, 6061908	5 929	4,40	3 006	50,7 proc.
Kaunas	493866, 6084651	3 177	3,75	1 597	50,3 proc.
Klaipėda	319692, 6179146	1 719	3,20	874	50,8 proc.
Šiauliai	457256, 6200194	874	4,40	446	51,0 proc.
Panevėžys	522489, 6177838	644	1,95	331	51,4 proc.

Šaltinis: Tarnyba

4. Perleidimo sąlygų nustatymas

4.1. Prieigos suteikimas

(104) Atsižvelgiant į tai, kad Perleidimas gali turėti neigiamą poveikį konkurencijai (iškreipti efektyvią konkurenciją) judriojo ryšio rinkoje, tikslinga nustatyti tam tikras Perleidimo sąlygas, kurios eliminuotų rinkos iškraipymus.

(105) Svarbu įvertinti potencialią konkurenciją judriojo ryšio rinkoje, t. y. ar galėtų atsirasti potencialūs judriojo ryšio paslaugų teikėjai, jei barjerai patekti į šią rinką būtų sumažinti. Šiai analizei atlikti buvo remtasi pagrindinių Lietuvoje veikiančių elektroninių ryšių paslaugų teikėjų informacija apie šių teikėjų dabartinę situaciją elektroninių ryšių sektoriuje ir finansinį operatorių stabilumą, kuris atskleidžia, ar yra galimybė, kad apskritai bus paskatų ir finansinių išteklių tapti MVNO ir sukurti realų konkurencinį spaudimą šiuo metu judriojo ryšio rinkoje veikiančioms 3 operatoriams.

(106) Pirmiausia bus vertinama potenciali konkurencija, t. y. ar tokia potenciali konkurencija Bitei ir Tele2 galėtų sukurti didžiausi mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikėjai, tapdami virtualiais judriojo ryšio operatoriais, ir tokiu atveju visiems savo mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, abonentams, galėtų kartu pakete pasiūlyti ir mažmenines interneto prieigos paslaugas, teikiamas judriojo ryšio technologijomis. Paslaugų apjungimo poreikis stebimas ir kita kryptimi – paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, poreikis stebimas ir judriojo ryšio rinkoje – Tele2 bei Bitei perka reguliuojamas didmeninės centrinės prieigos fiksuotojo vietoje masinės rinkos produktams paslaugas (toliau – didmeninė centrinė prieiga), kurių pagrindu šie judriojo ryšio operatoriai savo galutiniams paslaugų gavėjams gali pasiūlyti įvairių paslaugų paketus, apjungiančius tiek judriojo ryšio tinklais, tiek fiksuotojo ryšio tinklais teikiamas mažmenines elektroninių ryšių paslaugas.

(107) Kaip matyti iš 11 lentelės, visu nagrinėjamu laikotarpiu didėjo šių mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikėjų abonentų skaičius: Telia, kuri jau ir taip yra judriojo ryšio operatorius, Splus, UAB, ir UAB „Consilium Optimum“.

11 lentelė. 10 didžiausių mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikėjų pagal abonentus ir abonentų skaičius (dinamika), vnt., 2015 m. – 2020 m. III ketv.*

Eil. Nr.	Teikėjo pavadinimas	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m. III ketv.
1.	Telia	389 380	402 537	410 165	409 787	413 185	416 573

2.	UAB „Cgates“	74 972	78 556	115 691	113 442	112 541	112 336
3.	UAB „Init“	52 048	49 534	47 568	46 438	46 847	46 804
4.	Splius, UAB	37 261	38 571	39 858	41 166	41 507	41 790
5.	UAB „Balticum TV“	39 221	38 722	37 450	35 292	33 801	33 083
6.	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	31 530	31 187	29 769	27 822	26 569	26 005
7.	UAB „Kauno interneto sistemos“	14 745	14 582	13 264	13 212	13 403	12 811
8.	UAB „Besmegeniai“	10 157	11 207	10 837	10 489	10 090	10 064
9.	UAB „Consilium Optimum“	3 640	4 118	4 672	6 365	8 063	9 078
10.	UAB „Baltnetos komunikacijos“	6 182	6 534	6 447	7 028	6 800	6 345

* Nevertinami Telecentro abonentai, kadangi šios bendrovės valdomą Mezon verslą dar 2020 m. pabaigoje įsigijo viena iš Sandorio šalių UAB „Bitė Lietuva“. Nevertinama ir vienos iš sandorio šalies – UAB „Bitė Lietuva“ – padėtis, kuri pagal gautas pajamas už mažmenines interneto prieigos paslaugas, teikiamas fiksuotojo ryšio technologijomis, patektų tarp 10 didžiausių mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikėjų.

(108) Kaip jau minėta, visu nagrinėjamu laikotarpiu augo Splius, UAB, abonentų skaičius – ji tiriamojo laikotarpio pabaigoje (2020 m. III ketv.) turėjo 41 790 abonentų, o tai yra 4 529 abonentų arba 12,2 proc. daugiau, palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžia (2015 m.), kai abonentų skaičius siekė 37 261.

(109) Visu nagrinėjamu laikotarpiu gana nemažais tempais augo ir UAB „Consilium Optimum“ abonentų skaičius, kuris laikotarpio pabaigoje siekė 9 078 abonentus, kai nagrinėjamo laikotarpio pradžioje UAB „Consilium Optimum“ turėjo 3 640 abonentus. Pažymėtina, kad UAB „Consilium Optimum“ abonentų dalis daugiausiai didėjo ne dėl savo turimo fiksuotojo ryšio tinklo, bet dėl iš Telia vis daugiau perkamų didmeninių centrinių prieigų. Pavyzdžiui, iš 11 lentelėje nurodytų 9 078 UAB „Consilium Optimum“ abonentų 2020 m. III ketv., UAB „Consilium Optimum“ per didmeninę centrinę prieigą mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikimas pasiekė net 3 314 abonentų, o tai yra daugiau nei 1/3 visų abonentų. Tai yra realiai tiek abonentų, kiek jų UAB „Consilium Optimum“ turėjo 2015 m. Toks per didmeninę centrinę prieigą pasiekiamų abonentų skaičius buvo absoliučiai didžiausias iš visų operatorių, t. y. beveik 4 kartus didesnis, nei kito operatoriaus per didmeninę centrinę prieigą pasiekiamų abonentų skaičius. Tokie UAB „Consilium Optimum“ abonentų skaičiai atskleidžia, kad net neturint savo tinklo ir perkant reguliuojamą didmeninę centrinę prieigą, galima pasiūlyti konkurencingas mažmenines interneto prieigos paslaugas rinkoje.

(110) UAB „Cgates“ abonentų skaičius augo iki 2017 m., bet nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje (2020 m. III ketv.) buvo didesnis nei nagrinėjamo laikotarpio pradžioje, t. y. 2020 m. III ketv. 112 336 abonentai, kai 2015 m. – 74 972 abonentai, tai yra net 49,8 proc. daugiau, palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžia (2015 m.). 2017 m., palyginti su 2016 m., UAB „Cgates“ pademonstravo 47,3 proc. abonentų skaičiaus augimą. Tai sparčiausias augimas procentine išraiška iš visų teikėjų, vertinant atskirų laikotarpių augimą.

(111) UAB „Baltnetos komunikacijos“ abonentų skaičius buvo kintantis, tačiau lyginant nagrinėjamo laikotarpio pradžią (2020 m. III ketv.) ir pabaigą (2015 m.), abonentų skaičius padidėjo – 2015 m. abonentų skaičius buvo 6 182 abonentai, 2020 m. III ketv. buvo 6 345 abonentai, t. y. padidėjo 163 abonentais arba 2,6 proc. Atkreiptinas dėmesys, kad visi UAB „Baltnetos komunikacijos“ mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, abonentai buvo verslo klientai, t. y. UAB „Baltnetos komunikacijos“ save pozicionuoja būtent verslo segmente.

(112) UAB „Kauno interneto sistemos“ abonentų skaičius iki 2018 m. mažėjo, po to nedidelis augimas 2019 m. ir vėl mažėjimas 2020 m. III ketv., o vertinant nagrinėjamo laikotarpio pradžią ir

pabaigą – mažėjantis, t. y. abonentų skaičius sumažėjo nuo 14 745 abonentų 2015 m. iki 12 811 abonentų 2020 m. III ketv.

(113) UAB „Besmegeniai“ abonentų skaičius, palyginti nagrinėjamo laikotarpio pradžią ir pabaigą, sumažėjo – 2015 m. UAB „Besmegeniai“ turėjo 10 157 abonentus, 2020 m. III ketv. – 10 064 abonentus.

(114) UAB „Init“ abonentų skaičius visu nagrinėjamu laikotarpiu mažėjo – nuo 52 048 abonentų 2015 m. iki 46 804 abonentų 2020 m. III ketv., t. y. mažėjo 5 244 abonentais arba 10,1 proc. UAB „Balticum TV“ abonentų skaičius visu nagrinėjamu laikotarpiu taip pat mažėjo – nuo 39 221 abonto 2015 m. iki 33 083 abonentų 2020 m. III ketv., t. y. mažėjo 6 138 abonentais arba 15,6 proc. Visu nagrinėjamu laikotarpiu mažėjo ir UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ abonentų skaičius – nuo 31 530 abonentų 2015 m. iki 26 005 abonentų 2020 III ketv., t. y. sumažėjo 4 961 abonentu arba 17,5 proc.

(115) Kaip matyti iš 12 lentelės, Telia, kuri jau ir taip yra judriojo ryšio operatorius, pajamos, gautos už mažmenines interneto prieigos paslaugas, teikiamas fiksuotojo ryšio technologijomis, nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje (2019 m.), palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžia (2015 m.), augo, t. y. nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje (2019 m.) Telia gavo 55 mln. Eur pajamų už mažmenines interneto prieigos paslaugas, teikiamas fiksuotojo ryšio technologijomis, kai tiriamojo laikotarpio pradžioje (2015 m.) ji gavo 53,1 mln. Eur pajamų. Tai yra 3,0 proc. pajamų augimas.

12 lentelė. 10 didžiausių mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikėjų pagal pajamas ir pajamas, Eur (be PVM), 2015–2019 m.*

Eil. Nr.	Teikėjo pavadinimas	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Telia	53 413 000	56 129 545	57 459 056	56 513 540	55 037 767
2.	UAB „Cgates“	6 070 950	5 979 454	7 596 871	8 637 988	9 514 148
3.	Splius, UAB	2 872 418	2 981 405	3 076 173	3 143 130	3 228 664
4.	UAB „Balticum TV“	3 749 115	3 608 420	3 541 780	3 411 396	3 246 889
5.	UAB „Init“	2 734 686	4 840 668	3 995 412	3 118 332	2 797 923
6.	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	3 163 084	3 143 847	2 717 020	2 476 938	2 295 669
7.	UAB „Kauno interneto sistemos“	794 310	906 023	1 104 998	1 142 753	1 203 428
8.	UAB „Consilium Optimum“	327 998	378 110	450 707	620 475	841 831
9.	UAB „Besmegeniai“	875 268	980 732	989 579	880 834	809 512
10.	UAB „Baltnetos komunikacijos“	2 991 239	3 083 529	3 143 669	3 274 252	3 470 529

* Nevertinami Telecentro abonentai, kadangi šios bendrovės valdomą Mezon verslą dar 2020 m. pabaigoje įsigijo viena iš Sandorio šalių UAB „Bitė Lietuva“. Nevertinama ir vienos iš sandorio šalies – UAB „Bitė Lietuva“ – padėtis, kuri pagal gautas pajamas už mažmenines interneto prieigos paslaugas, teikiamas fiksuotojo ryšio technologijomis, patektų tarp 10 didžiausių mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikėjų.

(116) UAB „Cgates“ gautos pajamos visu nagrinėjamu laikotarpiu augo, išskyrus 2016 m. Nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje UAB „Cgates“ gautos pajamos buvo 9,5 mln. Eur, t. y. 3,4 mln. Eur ar 56,7 proc. didesnės, palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžios (2015 m.) pajamomis, kurios siekė 6,1 mln. Eur.

(117) UAB „Baltnetos komunikacijos“ pajamos augo visu nagrinėjamu laikotarpiu. Šios pajamos nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje sudarė 3,5 mln. Eur, o tai yra apie 0,5 mln. Eur arba 16,0 proc. daugiau, palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžia (2015 m.), kai tokios pajamos siekė 3 mln. Eur.

(118) Splius, UAB, visu nagrinėjamu laikotarpiu pajamos augo. Palyginti nagrinėjamo laikotarpio pabaigą ir pradžią, toks augimas iš esmės nesiskyrė nuo 11 lentelėje nurodyto abonentų proporcingo augimo – Splius, UAB, pajamos nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje, palyginti su

nagrinėjamo laikotarpio pradžia, augo 12,4 proc. nuo 2,9 mln. Eur iki 3,2 mln. Eur. UAB „Init“ pajamos nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje (2019 m.), palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžia (2015 m.), šiek tiek augo, t. y. augo 63,2 tūkst. Eur arba 2,3 proc.

(119) Nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje, palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžia, augo ir UAB „Kauno interneto sistemos“ pajamos – nuo 794,3 tūkst. Eur 2015 m. iki 1,2 mln. Eur 2019 m. (51,5 proc.). Tačiau, kaip nurodyta 11 lentelėje, nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje, palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžia, UAB „Kauno interneto sistemos“ abonentų skaičius sumažėjo.

(120) Taip pat augo UAB „Consilium Optimum“ pajamos. Nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje (2019 m.) jos pajamos buvo 841 831 Eur, 156,7 proc. arba 513 833 Eur didesnės, palyginti su nagrinėjamo laikotarpio pradžia (2015 m.).

(121) UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ gautos pajamos visu nagrinėjamu laikotarpiu mažėjo – nuo 3,2 mln. Eur nagrinėjamo laikotarpio pradžioje (2015 m.) iki 2,3 mln. Eur nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje. Tai yra 0,9 mln. Eur arba 27,4 proc. sumažėjimas. UAB „Besmegeniai“ pajamos nagrinėjamu laikotarpiu taip pat mažėjo: 2019 m. jos buvo 0,8 mln. Eur, o tai buvo 65,8 tūkst. Eur arba 7,5 proc. mažiau, palyginti su tiriamojo laikotarpio pradžia (2015 m.), kai jos siekė 0,9 mln. Eur.

(122) Pažymėtina, kad mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, pajamų augimas (nepaisant kai kurių operatorių abonentų mažėjimo tendencijos), tikėtina, sietinas su geresnės kokybės mažmeninių paslaugų teikimu. 2014–2019 m. laikotarpiu mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, gavėjų dalis, kuri naudojosi didesne nei 100 Mb/s greitaveika, išaugo nuo 12,2 proc. iki 48,7 proc., kai tuo tarpu gavėjų dalis, kuri naudojosi nuo 2 Mb/s iki 10 Mb/s greitaveika, sumažėjo daugiau nei 20 proc. punktų, t. y. nuo 24,4 proc. iki 3,5 proc. (žr. 13 lentelę).

13 lentelė. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, gavėjų struktūra pagal greitaveiką, proc., 2014–2019 m.

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Iki 2 Mb/s	3,2	2,1	1,4	0,6	0,3	0,2
Nuo 2 Mb/s iki 10 Mb/s	24,4	21,7	19,8	14,7	5,1	3,5
Nuo 10 Mb/s iki 30 Mb/s	15,6	16,1	15,9	12,7	19,4	18,4
Nuo 30 Mb/s iki 100 Mb/s	44,6	42,4	36,0	27,9	28,7	29,2
Daugiau nei 100 Mb/s	12,2	17,7	26,8	44,0	46,5	48,7

Šaltinis: Tarnyba

(123) Atsižvelgiant į VĮ Registrų centro (toliau – RC) duomenis, kurie parodo bendras operatorių pardavimo pajamas, augimo ar mažėjimo tendencijos yra panašios, t. y., jei fiksuojamas pajamų, gautų už elektroninių ryšių paslaugų teikimą, augimas, augimas yra ir bendros įmonės pardavimo pajamos (žr. 14 lentelę). Pastebėtina, kad iš didžiausių operatorių būtent Telia pajamos už elektroninių ryšių paslaugas 2017–2019 m. laikotarpiu mažėja, nors bendros pardavimo pajamos vidutiniškai auga apie 2,4 proc. Tele2 ir Bitė auga ne tik bendros pardavimo pajamos, bet ir pajamos, gautos už elektroninių ryšių paslaugas.

(124) Pažymėtina, kad 2019 m. operatorių pajamų, gautų už elektroninių ryšių paslaugų teikimą, dalis visose jų pardavimo pajamose labai skiriasi (žr. 14 lentelę). Didžiausių operatorių dalis svyruoja nuo 65,3 proc. (Bitė) iki 71,2 proc. (Telia), o kitų operatorių po didžiausių operatorių – UAB „Cgates“, UAB „Balticum TV“ ir UAB „Init“ – siekia vidutiniškai apie 91 proc. Tai rodo, kad didžiausi operatoriai be elektroninių ryšių paslaugų teikia papildomas paslaugas (prekes) vartotojams, taip pat siūlo įvairias naudas, kurios daugeliu atveju ir pritraukia papildomų klientų, kai tuo tarpu kiti elektroninių ryšių paslaugų teikėjai (UAB „Cgates“, UAB „Balticum TV“ ir UAB „Init“) savo veiklą koncentruoja elektroninių paslaugų teikimo srityje. 2 operatorių (UAB „Baltnetos komunikacijos“ ir UAB „CSC Telecom“) pajamos, gautos už elektroninių ryšių paslaugų teikimą, sudaro tik apie

36 proc. visų šių įmonių gaunamų pardavimo pajamų. Tai atskleidžia, kad elektroninių ryšių paslaugų teikimas yra daugiau papildomas pajamų šaltinis nei pagrindinė operatoriaus veikla.

14 lentelė. Operatorių pajamos už elektroninių ryšių paslaugų teikimą, jų bendros pardavimo pajamos pagal RC duomenis, Eur, 2017–2019 m., ir elektroninių ryšių paslaugų pajamų dalis visose bendrose pardavimo pajamose, proc., 2019.

Operatoriai	Pajamos už el. ryšių paslaugas			Pardavimo pajamos pagal RC			El. ryšių pajamų dalis
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	
Telia	288 961 280	277 628 409	276 434 653	370 123 000	376 494 000	388 299 000	71,2
Tele2	136 767 403	154 133 789	167 591 704	205 775 000	236 287 000	251 102 000	66,7
Bitė	114 604 000	124 490 000	133 990 000	176 273 000	192 566 000	205 271 000	65,3
UAB „Cgates“	20 147 363	21 905 666	23 012 650	21 910 000	24 451 000	25 320 000	90,9
UAB „Balticum TV“	8 922 300	8 537 940	8 334 050	9 664 845	9 454 539	9 249 067	90,1
UAB „Init“	9 535 454	8 370 481	8 093 401	9 721 709	9 101 745	8 860 319	91,3
Splius, UAB	6 124 224	6 263 162	6 433 388	6 801 329	7 013 173	7 152 286	89,9
UAB „Teledema“	4 230 269	4 697 414	4 974 569	6 564 702	6 389 503	6 439 012	77,3
UAB „Baltnetos komunikacijos“	4 141 509	4 227 785	4 702 191	10 741 379	11 837 335	13 052 093	36,0
UAB „EcoFon“	5 579 140	6 431 663	4 633 161	5 326 648	5 810 141	4 954 251	93,5
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	3 225 153	3 268 932	3 158 256	4 122 969	4 021 175	4 234 862	74,6
UAB „CSC Telecom“	1 694 379	1 981 766	2 518 830	4 727 093	5 538 762	6 975 552	36,1
UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“	1 539 100	1 697 959	1 714 302	1 954 726	2 225 482	2 395 977	71,5
UAB „Besmegeniai“	1 248 991	1 140 496	1 064 369	1 763 404	1 707 198	1 693 398	62,9
UAB „Consilium Optimum“	496 691	692 116	972 123	1 106 926	1 607 857	1 874 106	51,9

Šaltinis: Tarnyba ir RC

(125) Pajamų analizė atskleidžia, kad 2017–2019 m. laikotarpiu pagrindiniai elektroninių ryšių sektoriaus dalyviai (po 3 didžiausių operatorių) buvo UAB „Cgates“, UAB „Balticum TV“, UAB „Init“, Splius, UAB.

(126) Pajamos yra tik vienas iš finansinių rodiklių, kurios nebūtinai parodo gerą įmonės finansinį stabilumą. Siekiant tinkamai išanalizuoti potencialių operatorių finansinę būklę, reikia įvertinti operatorių pelną prieš palūkanas, mokesčius, nusidėvėjimą ir amortizaciją (toliau – EBITDA) bei grynąjį pelną, nes augančios pajamos dar nereiškia stabilią įmonės veiklą. Kas liečia EBITDA, 2017–2019 m. laikotarpiu daugelio operatorių šis dydis buvo kintantis ir neturėjo aiškos tendencijos (žr. 15 lentelę). Telia EBITDA 2019 m., palyginti su praėjusiu laikotarpiu, sumažėjo 3,8 proc., tuo tarpu grynasis pelnas tuo pačiu laikotarpiu šiek tiek padidėjo (0,5 proc.). Pažymėtina, kad vertinant pelną, iš didžiųjų 3 operatorių geriausius augimo tempus rodė Bitė: per pastaruosius 2 metus jos EBITA išaugo net 75,3 proc., o grynasis pelnas – 59,5 proc.

(127) Kalbant apie kitų operatorių pelno rodiklius, 2017–2019 m. laikotarpiu UAB „Cgates“ augino ne tik pajamas (žr. 14 lentelę), bet ir EBITDA bei grynąjį pelną (žr. 15 lentelę): EBITDA padidėjo 42,2 proc., o grynasis pelnas išaugo daugiau nei 5 kartus ir 2019 m. siekė beveik 2,7 mln. Eur. Grynąjį pelną taip pat augino ir UAB „Baltnetos komunikacijos“: per pastaruosius 2 metus jis išaugo 46,4 proc. ir 2019 m. siekė apie 2,1 mln. Eur. Tačiau, kaip minėta anksčiau, pajamos, gautos už elektroninių ryšių paslaugų teikimą, sudarė tik 36 proc. visų šios įmonės pardavimo pajamų, todėl ir grynasis pelnas, gautas iš elektroninių ryšių veiklos, tikėtina, yra žymiai mažesnis. Kitas operatorius, kuris taip pat fiksuoja grynojo pelno augimą, buvo UAB „Init“: jis per 2 metus išaugo

dvigubai, tačiau grynas pelnas siekė tik 116,5 tūkst. Eur. Palyginti su UAB „Cgates“ grynuoju pelnu, tai sudaro 4,4 proc.

15 lentelė. Operatorių EBITDA ir grynas pelnas, Eur, 2017–2019 m.

	EBITDA			Grynas pelnas		
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Telia	122 218 000	128 123 000	123 227 000	51 805 000	54 447 000	54 726 000
Tele2	66 300 000	77 715 000	84 835 000	47 655 000	56 789 000	56 545 000
Bitė	74 824 000	115 832 000	131 190 000	29 700 000	40 072 000	47 369 000
UAB „Cgates“	7 586 000	8 817 000	10 788 000	520 000	1 787 000	2 653 000
UAB „Balticum TV“ *	109 244	169 995	124 958	99 381	61 843	21 012
UAB „Init“	2 261 662	2 103 019	2 330 580	56 672	77 028	116 453
Splius, UAB *	288 263	133 768	160 161	221 660	88 047	128 496
UAB „Teledema“	790 019*	702 196	563 426	604 428	443 401	343 006
UAB „Baltnetos komunikacijos“	2 965 016	3 483 649	3 755 654	1 405 545	1 840 764	2 057 575
UAB „EcoFon“ *	81 380	32 034	36 661	68 645	22 300	23 228
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ *	110 626	23 524	-153 815	98 025	6 577	-143 197
UAB „CSC Telecom“	575 004	599 215	387 113	-1 883	9 748	-168 224
UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ *	-44 666	-3 577	28 073	-57 347	-16 651	10 466
UAB „Kauno interneto sistemos“ *	159 359	96 589	69 289	135 027	82 117	59 590
UAB „Besmegeniai“**	29 299	26 415	26 979	18 077	12 085	21 724
UAB „Consilium Optimum“ *	189 184	350 973	265 579	142 743	294 160	220 983

*EBITDA yra lygi EBIT

Šaltinis: RC

(128) Atsižvelgiant į tai, kad absoliutūs operatorių pajamų ir pelno dydžiai nebūtinai atskleidžia jų veiklos efektyvumą, naudinga įvertinti ir santykinis finansinius rodiklius. Vienas iš jų yra grynas pelningumas (arba grynojo pelno marža), kuris parodo, kiek eurų grynojo pelno uždirba vienas pardavimo pajamų euras, t. y. jis parodo įmonės veiklos efektyvumą. Didesnė rodiklio reikšmė rodo geresnę visų įmonės sąnaudų kontrolę. Analizuojant įmonių veiklos rezultatus, žemas pelningumas gali būti siejamas su įmonės orientacija į pardavimo pajamų didinimą žemų kainų sąskaita, taip pat su tarp konkurentų vykstančia kainų konkurencija. Kuo mažesnis pelningumas, tuo didesnių pardavimo pajamų reikia, siekiant uždirbti tą patį pelną.

(129) Vertinant grynojo pelningumo rodiklį, svarbu paminėti, kad jei jis yra žemesnis nei 0,1, jis jau gali būti laikomas probleminiu, o jei žemesnis nei 0,05 – blogu. Be didžiausių 3 operatorių šis rodiklis yra aukštesnis už 0,1 tik UAB „Cgates“, UAB „Baltnetos komunikacijos“ ir UAB „Consilium Optimum“ atvejais (žr. 16 lentelę). Pažymėtina, kad UAB „Cgates“ tik 2019 m. pasiekė 0,1, o UAB „Baltnetos komunikacijos“ grynojo pelningumo rodiklis buvo 0,16 ir tai buvo didesnis nei Telia rodiklis. UAB „Consilium Optimum“ taip pat veikia pakankamai efektyviai, nes jos grynas pelningumas 2019 m. siekė 0,12, o 2018 m. – 0,18.

16 lentelė. Operatorių grynojo pelningumo rodiklis, Eur, 2017–2019 m.

	Grynas pelningumas		
	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Telia	0,14	0,14	0,14
Tele2	0,23	0,24	0,23
Bitė	0,17	0,21	0,23

UAB „Cgates“	0,02	0,07	0,10
UAB „Balticum TV“	0,01	0,01	0,00
UAB „Init“	0,01	0,01	0,01
Splius, UAB	0,03	0,01	0,02
UAB „Teledema“	0,09	0,07	0,05
UAB „Baltnetos komunikacijos“	0,13	0,16	0,16
UAB „EcoFon“	0,01	0,00	0,00
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	0,02	0,00	-0,03
UAB „CSC Telecom“	0,00	0,00	-0,02
UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“	-0,03	-0,01	0,00
UAB „Kauno interneto sistemos“	0,12	0,07	0,05
UAB „Besmegeniai“	0,01	0,01	0,01
UAB „Consilium Optimum“	0,13	0,18	0,12

Šaltinis: apskaičiuota Tarnybos pagal RC duomenis

(130) Žemi operatorių grynojo pelningumo rodikliai šiuo atveju, tikėtina, nebūtinai reiškia, kad įmonės veikia neefektyviai. Tai gali sietis su itin aktyviai vykstančia kainų konkurencija mažmeninėse elektroninių ryšių rinkose.

(131) Apie potencialios konkurencijos atsiradimo galimybę judriojo ryšio rinkoje gali suponuoti ir operatorių daromos investicijos į elektroninių ryšių rinką. Vertinant didžiausius operatorius, 2017–2019 m. laikotarpiu daugiausia jų atliko Telia (vertintos tik investicijos į judriojo ryšio tinklą), mažiausiai – Tele2 (žr. 17 lentelę). Įdomu tai, kad UAB „Cgates“, kuris pagal pajamas, gautas už elektroninių ryšių paslaugų teikimą, užėmė 3,2 proc. rinkos, investicijų apimtimi nedaug skyrėsi nuo Tele2 investicijų, t. y. UAB „Cgates“ investicijos 2019 m. sudarė net 79 proc. Tele2 investicijų. Pažymėtina, kad UAB „Cgates“ investicijos sudarė 19,9 proc. visų jos pardavimo pajamų, kai tuo tarpu tos pačios Tele2 investicijos sudarė tik 2,5 proc. visų jos pajamų. Akivaizdu, kad UAB „Cgates“ turi intencijų plėsti savo viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą. Taip pat pažymėtina, kad iš visų nagrinėjamų operatorių tik UAB „Balticum TV“ 2017–2019 m. laikotarpiu investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą stabiliai didėjo, tačiau 2019 m. jos buvo beveik 5 kartus mažesnės nei UAB „Cgates“ investicijos.

17 lentelė. Operatorių investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą, Eur, ir investicijų dalis nuo bendrų pardavimo pajamų, proc., 2017–2019 m.

	Investicijos			Investicijos sudaro pardavimo pajamų		
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Telia *	10 108 186	12 121 818	10 358 185	2,7	3,2	2,7
Tele2	9 339 000	10 324 000	6 369 232	4,5	4,4	2,5
Bitė Lietuva	14 054 000	11 557 000	8 719 000	8,0	6,0	4,2
UAB „Cgates“	6 347 295	4 725 737	5 029 631	29,0	19,3	19,9
UAB „Balticum TV“	661 505	876 639	1 039 753	6,8	9,3	11,2
UAB „Init“	769 768	1 214 894	1 180 140	7,9	13,3	13,3
Splius, UAB	381 771	241 965	235 054	5,6	3,5	3,3
UAB „Teledema“	0	0	0	0,0	0,0	0,0
UAB „Baltnetos komunikacijos“	514 751	924 533	645 686	4,8	7,8	4,9
UAB „EcoFon“	61 650	50 000	55 000	1,2	0,9	1,1
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	725 394	420 503	185 500	17,6	10,5	4,4
UAB „CSC Telecom“	278 698	176 978	270 564	5,9	3,2	3,9
UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“	259 043	149 420	126 136	13,3	6,7	5,3
UAB „Kauno interneto sistemos“	115 848	115 848	0	10,3	10,1	0
UAB „Besmegeniai“	224 998	200 252	150 327	12,8	11,7	8,9
UAB „Consilium Optimum“	0	0	0	0,0	0,0	0,0

*Telia investicijos į judriojo ryšio tinklą, paskaičiuotos proporcingai pagal 2020 m. I-III ketv. duomenis, kad būtų palyginamumas su Bite ir Tele2 investicijomis.

Šaltinis: Tarnyba ir RC

(132) 2 operatoriai – UAB „Teledema“ ir UAB „Consilium Optimum“ – 2017–2019 m. laikotarpiu į elektroninių ryšių infrastruktūrą neinvestavo. UAB „Consilium Optimum“ teikia fiksuotojo telefono ryšio ir interneto prieigos paslaugas. Pažymėtina, kad savo tinklu UAB „Consilium Optimum“ 2020 m. III ketv. pasiekė 63,5 proc. visų savo interneto prieigos paslaugų gavėjų, kita dalis abonentų buvo pasiekama Telia tinklu (perkant didmeninę centrinę prieigą iš Telia). Tuo tarpu UAB „Teledema“ yra MVNO, kuris neturi savo judriojo ryšio tinklo ir paslaugas teikia Bitės tinklu. Šių operatorių duomenys atskleidžia, kad perkant didmenines prieigas prie judriojo ryšio tinklo (UAB „Teledema“ atveju) ir didmenines prieigas prie fiksuotojo ryšio tinklo (UAB „Consilium Optimum“ atveju), nereikalinga atlikti papildomų investicijų į elektroninių ryšių infrastruktūrą, tačiau jų pagrindu galima efektyviai teikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas ir rodyti gerus finansinius rodiklius (žr. 14 ir 15 lenteles). Pažymėtina, kad UAB „Teledema“ didmeninę prieigą prie judriojo ryšio tinklo perka komerciniais pagrindais iš teikėjo, kuris suinteresuotas gauti pelną iš nereguliuojamos elektroninių ryšių veiklos, o tai reiškia, kad už šią prieigą UAB „Teledema“ galimai moka daugiau, nei mokėtų tuo atveju, jei ši paslauga būtų reguliuojama.

(133) Potencialių operatorių galimybes ir norą pirkti didmeninę prieigą prie judriojo ryšio tinklo rodo ir Tarnybos gauti Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos 2019 m. balandžio 1 d. raštas Nr. 21. „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymo dėl radijo ryšio plėtos 3400–3800 MHz radijo dažnių juostoje plano patvirtinimo projekto“ bei AB Lietuvos radijo ir televizijos centro 2019 m. balandžio 2 d. raštas Nr. 4A-43/2.5-10 „Dėl radijo ryšio plėtos 3400–3800 MHz radijo dažnių juostoje plano“, kuriuose išreikštas tam tikrų operatorių susidomėjimas gauti prieigą prie judriojo ryšio tinklų.

(134) Analizuojant potencialią konkurenciją judriojo ryšio rinkoje, taip pat tikslinga įvertinti esamą rinkos struktūros koncentraciją pagal Herfindalio – Hiršmano indeksą (toliau – HHI) ir galimą rinkos struktūros koncentraciją tuo atveju, jei tam tikri mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikėjai taptų MVNOs. Remiantis aukščiau nurodyta analize, galima teigti, kad MVNOs galėtų tapti bent jau: UAB „Cgates“, Splius, UAB, UAB „Consilium Optimum“, UAB „Init“ ir UAB „Balticum TV“. Tokiu atveju judriojo ryšio rinkos koncentracija pagal HHI būtų 2 729, t. y. 416 mažiau nei esamos rinkos struktūros koncentracija, kuri siekia 3 145 (žr. 18 lentelę). Galimi HHI pokyčiai atskleidžia, kad, esant sąlygai suteikti prieigą MVNO, koncentracija rinkoje šiek tiek mažėja, taip atsirandant daugiau konkurencijos galimybių ir mažinant galimą neigiamą Perleidimo poveikį konkurencijai judriojo ryšio rinkoje.

18 lentelė. Hipotetinė situacija judriojo ryšio rinkoje, jei potencialūs mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio technologijomis, teikėjai savo galutiniams paslaugų gavėjams pradėtų teikti mažmenines interneto prieigos paslaugas, teikiamas judriojo ryšio technologijomis, 2020 m. III ketv.

Eil. Nr.	Teikėjo pavadinimas	Situacija 2020 III ketv.		Prielaida 2020 III ketv.	
		Gavėjų sk.	Rinkos dalis	Gavėjų sk.	Rinkos dalis
1.	Tele2	1 215 348	37,9 proc.	1 215 348	35,24 proc.
2.	Bitė	954 327	29,8 proc.	954 327	27,67 proc.
3.	Telia	912 211	28,5 proc.	912 211	26,45 proc.
4.	UAB „Teledema“	41 779	1,3 proc.	41 779	1,21 proc.
5.	Kiti judriojo ryšio teikėjai	81 918	2,6 proc.	81 918	2,38 proc.
6.	Nauji potencialūs MVNO, iš jų:	-	-	243 091	7,05 proc.
6.1.	UAB „Cgates“	-	-	112 336	3,26 proc.
6.2.	UAB „Init“	-	-	46 804	1,36 proc.
6.3.	Splius, UAB	-	-	41 790	1,21 proc.
6.4.	UAB „Balticum TV“	-	-	33 083	0,96 proc.

6.5.	UAB „Consilium Optimum“			9 078	0,26 proc.
	Iš viso:	3 205 583	100,0 proc.	3 448 674	100,0 proc.
	HHI*	3 145		2 729	

*Skaičiuojant HHI, kiti judriojo ryšio teikėjai laikomi kaip vienas ūkio subjektas dėl mažos užimamos rinkos dalies.

Šaltinis: Tarnyba

(135) Atsižvelgiant į tai, kad aukščiau konstatuota, jog Perleidimas gali nulemti, kad komercinių derybų dėl prieigos prie fizinės infrastruktūros suteikimo metu BĮ ir (arba) Bitės derybinė galia gerokai viršys kitų operatorių derybinę galią, ir tai sudaro prielaidas BĮ ir (arba) Bitei bloginti prieigos suteikimo sąlygas, įskaitant kainas, vilkinti prieigos suteikimą ar apskritai nepagrįstai atsisakyti suteikti prieigą, tikslinga nustatyti Perleidimo sąlygą, kad BĮ ir (arba) Bitė privalo suteikti prieigą prie savo valdomos fizinės infrastruktūros, tinkamos judriojo ryšio bazinėms stotims įrengti, tos pačios kokybės bei tokiais pačiais sąlygomis, kokias turi patys arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams.

4.2 BĮ pranešimas Tarnybai apie viešojo judriojo ryšio tinklo teikimą ir paslaugų teikimui naudojamų bazinių stočių registravimas

(136) Vadovaujantis ERĮ 3 straipsnio 74 dalimi, viešuoju ryšių tinklu laikytinas elektroninių ryšių tinklas, kuris visiškai ar daugiausia naudojamas viešosioms elektroninių ryšių paslaugoms teikti, įskaitant elektroninių ryšių tinklą, kuriuo galima perduoti informaciją iš vieno tinklo galinio taško į kitą. Elektroninių ryšių tinklu laikomos perdavimo sistemos ir (arba) komutavimo bei maršruto parinkimo įranga, kitos priemonės, įskaitant pasyviuosius tinklo elementus, leidžiančios perduoti signalus laidinėmis, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis, įskaitant palydovinius tinklus, fiksuotuosius (kanalų ir paketų komutavimo, įskaitant internetą) ir judriuosius antžeminius tinklus, elektros perdavimo kabelines sistemas (kiek jos naudojamos signalams perduoti), tinklus, naudojamus radijo ir (arba) televizijos programoms transliuoti (retransliuoti), ir kabelinės televizijos bei mikrobangų daugiakanalės televizijos tinklus, neatsižvelgiant į perduodamos informacijos pobūdį. Radijo dažniai (kanalai) yra elektroninių ryšių ištekliai, būtini viešųjų judriojo ryšio tinklų teikimui.

(137) Kaip jau buvo minėta aukščiau, Prašymais siekiama perleisti atitinkamus radijo dažnius (kanalus) BĮ. Pažymėtina, kad Prašymuose nurodytų radijo dažnių (kanalų) paskirtis – viešiesiems radijo ryšio prieigos tinklams ir antžeminėms radijo ryšio sistemoms diegti ir elektroninių ryšių paslaugas šiais tinklais (sistemomis) teikti. Kitaip tariant, ūkio subjektai, valdantys Prašymuose nurodytus radijo dažnius (kanalus) laikytini operatoriais ERĮ 3 straipsnio 32 dalies prasme, t. y. ūkio subjektais, teikiančiais ar turinčiais teisę teikti viešąjį ryšių tinklą ar susijusias priemones. Asmuo, kuriam prašoma perleisti radijo dažnius (kanalus), nurodytus Prašymuose, ir kuris šiuos radijo dažnius (kanalus) valdys, taip pat laikytinas operatoriumi, teikiančiu viešąjį ryšių tinklą, todėl jam kyla pareiga laikytis Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, reikalavimų ir pranešti apie savo veiklą šio teisės akto nustatyta tvarka ir sąlygomis.

3. L e i d ž i u Bitei laikinai perleisti BĮ šio įsakymo 4 punkte nurodytomis sąlygomis teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 791–801 MHz ir 832–842 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 880,1–891,7 MHz ir 925,1–936,7 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1760–1785 MHz ir 1855–1880 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1920–1940 MHz ir 2110–2130 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 2540–2560 MHz ir 2660–2680 MHz suporuotos radijo dažnių juostos iki šio įsakymo 1.2 papunktyje nurodytų terminų pabaigos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus šias Lietuvos Respublikos teritorijos dalis:

Miestas	Centrinio taško LKS koordinatės	Apskritimo spindulys (km)
Vilnius	582699, 6061908	4,40
Kaunas	493866, 6084651	3,75
Klaipėda	319692, 6179146	3,20
Šiauliai	457256, 6200194	4,40
Panevėžys	522489, 6177838	1,95

4. N u s t a t a u, kad Perleidimas leidžiamas šiomis sąlygomis:

4.1. Bitė privalo:

4.1.1. suteikti prieigą (ir susijusias priemones) prie Bitės viešojo judriojo ryšio tinklo (toliau – Bitė tinklas) bet kuriame prisijungimo prie Bitės tinklo taške, iš kurio būtų sudaryta galimybė MVNO teikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas savo galutiniams paslaugų gavėjams visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;

4.1.2. sąžiningai derėtis su MVNO, prašančiais suteikti prieigą (ir susijusias priemones) prie Bitės tinklo;

4.1.3. nenutraukti jau suteiktos prieigos (ir susijusių priemonių) prie Bitės tinklo;

4.1.4. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos prieigos (ir susijusių priemonių) prie Bitės tinklo suderinamumui;

4.1.5. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

4.1.6. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti prieigos (ir susijusių priemonių) prie Bitė tinklo teikimą MVNO;

4.1.7. suteikti prieigą prie veiklos palaikymo sistemų ar kitų panašių programinių sistemų, būtinų sąžiningai prieigos (ir susijusių priemonių) prie Bitės tinklo teikimo konkurencijai užtikrinti;

4.1.8. sujungti tinklus ar tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galime tinklo taške;

4.2. Bitė gali atsisakyti suteikti prieigą (ir susijusias priemones) MVNO prie Bitės tinklo, vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti tinklo vientisumą, jei teisės aktai nenumato kitaip.

4.3. Bitė privalo nediskriminuoti MVNO, įskaitant analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiais pačiais sąlygomis, įskaitant sąnaudomis pagrįstas prieigos prie Bitės tinklo kainas, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą;

4.4. Bitė privalo viešai paskelbti pasiūlymą suteikti prieigą MVNO prie Bitės tinklo savo interneto svetainėje.

4.5. BĮ ir Bitė privalo suteikti prieigą kitiems ūkio subjektams prie savo valdomos fizinės infrastruktūros, tinkamos judriojo ryšio bazinėms stotims įrengti, tos pačios kokybės bei tokiais pačiais sąlygomis, kokias turi patys arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams.

4.6. BĮ privalo pranešti Tarnybai apie viešojo judriojo ryšio tinklo teikimą Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis iki leidimo naudoti radijo dažnius (kanalus) išdavimo.

4.7. BĮ ir Bitė privalo sumokėti valstybės rinkliavą per 30 dienų nuo Tarnybos pranešimo apie prievolę sumokėti valstybės rinkliavą išsiuntimo dienos.

4.8. Tarnyba išduos Bitei ir BĮ leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) tik Bitei ir BĮ per šio įsakymo 4.7. papunktyje nustatytą terminą sumokėjus Tarnybos pranešime nurodytą valstybės rinkliavą.

4.9. Bitei ir BĮ per šio įsakymo 4.7 papunktyje nustatytą terminą nesumokėjus Tarnybos pranešime nurodytos valstybės rinkliavos, Tarnyba gali atsisakyti išduoti leidimus Bitei ir BĮ ir (ar) panaikinti sprendimą leisti perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus).

4.10. šio įsakymo 1.2 papunktyje nurodyti leidimai, taip pat 2020 m. liepos 16 d. leidimas Nr. 13R-0175 panaikinami nuo šio įsakymo 4.8 papunktyje nurodytų leidimų išdavimo dienos.

5. I n f o r m u o j u, kad šis įsakymas per vieną mėnesį nuo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Direktorius